

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1954 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1956 KOT DNEV-
NIK. NATO PA KOT TEDNIK
- OD 1. JUNJA 1956 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI S «BORBO»

LETO XXIII. Stev. 155

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

OTVORITEV 24. ZASEDANJA GOSPODARSKO-SOCIALNEGA SVETA OZN

Vrsta važnih nalog

Če bodo opravljene, bo zasedanje pomemben prispevek k ureditvi najbolj perečih vprašanj in h krepitvi mednarodnega gospodarskega sodelovanja

Zasedanju prisostvujejo delegati 18 dežel, ki so članice Sveta, in veliko število strokovnjakov za gospodarska in socialna vprašanja. Navedeni so tudi številni opazovalci iz skoraj vseh dežel, ki niso članice Sveta.

Jugoslovansko delegacijo vodi stalni predstavnik Jugoslavije v OZN v New Yorku dr. Jože Brilej. Njegov namestnik je Gustav Vlahov, v delegaciji pa so še Janez Stanovnik, Jovan Vukmanović, Stjepan Han in Radoš Stamenković.

Na zasedanju, ki bo trajalo pet tednov, bodo obravnavali vrsto zelo važnih vprašanj, izmed katerih so najvažnejša finansiranje razvoja nerazvitih dežel, izkoriščanje energijskih virov za gospodarski razvoj, tehnična pomoč, blagovna menjava in vprašanje svetovnih zalog hrane.

Podpredsednik Komiteja vojnih veteranov Sov. zveze Sidor Kovpak v razgovoru s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Aleksandrom Rankovićem. Delegacija sovjetskih vojnih veteranov je že nekaj dni gost Zveze borcev Jugoslavije

Z ZASEDANJA BRITANSKE SKUPNOSTI NARODOV

Svetovna konferenca o razorožitvi, ko bodo možnosti za sporazum

London, 2. jul. (Tanjug) — Eno najvažnejših vprašanj, o katerem so ministrski predsedniki dežel Britanske skupnosti govorili na včerajšnjih razgovorih, je bilo, da je treba LR Kitajsko povabiti, naj se pridruži razgovorom o razorožitvi.

me obveznost, da se bo ravnala po njem. V tem primeru bi bila Kitajska v istem položaju kot Francija in še nekatere druge dežele, ki niso proizvajala atomskega orožja.

Danes dopoldne so imeli predsedniki vlad še eno sejo, na kateri so razpravljali o reviziji ustanovne listine OZN, medtem ko se je popoldne nadaljevala svobodna izmenjava mnenj o vprašanih britanske obrambne politike.

Mohamed Jasín odpotoval v domovino

Beograd, 2. jul. (Tanjug). Stalni podsekretar v sudanskem zunanjem ministrstvu Mohamed Jasín je danes z letalom odpotoval v Sudan. Skupaj z njim je odpotoval iz Beograda tudi prvi sudanski poslanik v Jugoslaviji Bagir, ki ima svoj stalni sedež v Atenah.

Podsekretar Jasín bi moral ostati pri nas še nekaj dni in obiskati nekatere republike, vendar se je moral zaradi Nehrujevega obiska v Sudanu pred časom vrniti v Kartum.

Dašijin Adilbiša prvi mongolski veleposlanik v Jugoslaviji

Beograd, 2. jul. (Tanjug) Predsednik republike Josip Broz Tito je te dni privolil v imenovanje prvega mongolskega veleposlanika v Jugoslaviji Dašijina Adilbiša.

Veleposlanik Adilbiša je bil doslej zunanji minister. Od leta 1946 do 1956 je bil predsednik mongolske zveze sindikatov. Zatem je bil nekaj časa svetnik mongolskega veleposlanstva v Moskvi, nato pa veleposlanik v SZ. Leta 1956 je bil imenovan za zunanjega ministra. Dašijin Adilbiša je član CK Mongolske ljudske - revolucionarne partije in poslanec Velikega narodnega hurala. Hurali bo tudi mongolski veleposlanik v Madžarski. Njegov stalni sedež bo v Budimpešti.

Skupni trg in Evroatom

predmet razprave v francoski poslanski zbornici, ki bo pogodbi najbrž odobrila

Pariz, 2. jul. (Tanjug) V francoski skupščini se je začela danes splošna debata o zahtevi vlade po ratifikaciji pogodbe o skupnem trgu in Evroatomu.

Poročevalec komisije za zunanje zadeve Alain Savary je priporočil poslancem, naj odobrota dva sporazuma, ki so ju 25. marca podpisali v Rimu predstavniki Francije, Italije, Nemčije in treh dežel Beneluxa. Predstavniki 17 drugih skupščinskih komisij so se tudi izrekli za ratifikacijo. Znanje pomisleke je imel samo poročevalec komisije za narodno obrambo glede pogodbe v Evroatomu - mednarodni atomski organizaciji male Evrope.

Ti krogi, predstavniki srednjih in malih industrijcev, kmetov in poslovnih krogov, opozarjajo na hude posledice, ki jih bo imela prosti tuja konkurenca za modernizirano in drago francosko proizvodnjo.

Po dosedanjih znakih sodeče kaže, da bo najbolj srdita debata o načrtu Evroatoma, Klavzule tega mednarodnega telesa namreč olajšujejo nasprotnikom gospodarske povezave Zahodne Evrope.

V skupščinskih kuloarjih so sinoči poudarjali, da bo večina poslancev ob koncu debate, h kateri se je priglasilo nad 30 govornikov, najbrž odobrila sedanjo vladno zahtevo. Zato predsednik vlade Bourges Maunoury ne namerava sprožiti vprašanja zaupnice. Za zdaj je videti v skupščini tri struje v zvezi s pogodbo, ki naj bi od sredine prihodnjega poletja, v štirih etapah po tri do štiri leta, privedli do carinske unije in skupnega trga za nad 150 milijonov prebivalcev Zahodne Evrope in do enotnega organa za razvoj jedrske energije. V celoti podpirajo te načrte predvsem socialisti in katoliki (z zelo redkimi izjemami).

V drugi skupini so komunistični poslanci, ki so 98:3 glasovali proti temu pogodbama zaradi njihove negativne vloge v nadaljnji cepitvi že tako razcepljene Evrope. V tretji skupini pa so vse ostale francoske stranke, katerih predstavniki so v presoji skupnega trga in Evroatoma še zmerom močno razdeljene. Znamen del radikalov, del desnice in večina poujadistov bo nedvomno glasovala proti skupnemu trgu iz gospodarskih razlogov.

NOVI POGLEDI

Senator Kennedy proti stališču vlade ZDA v alžirskem vprašanju — »Scotsman« predlaga pripoznanje neodvisnosti

Washington, 2. jul. (AFP) V ameriškem Kongresu bodo danes prvič javno razpravljali o alžirskem vprašanju. Demokratični senator John Kennedy iz Massachusettsa bo govoril o alžirskem

spopadu. Časniki na široko pišejo o tem govoru predsednika ožjega senatnega odbora za vprašanja OZN. Pričakujejo, da bo ameriškemu Kongresu ob tej priložnosti predložena tudi resolucija o alžirskem vprašanju.

Jordansko veleposlaništvo v Kairu zaprto

Kairo, 2. jul. (Reuter). Jordansko veleposlaništvo v Kairu so sinoči tudi uradno zaprli. S položaja so odstranili napise. Diplomatski stiki med Jordanijo in Egiptom pa še niso pretrgani. Na zahtevo egiptovske vlade je jordanski veleposlanik nedavno zapustil Kairo. Egiptovska vlada je to zahtevala v zvezi z obtožbami proti egiptovskemu vojaškemu odposlancu in generalnemu konzulu v Jordaniji, da sta sodelovala v zaroti proti članom jordanske kraljevske hiše.

Ameriška vlada se je uradno postavila na stališče, da je alžirsko vprašanje izključno stvar Francije.

Edinburgh, 2. jul. (Reuter) — Davišnji »Scotsman« poudarja, da lahko samo pripoznanje neodvisnosti Alžira omogoči ureditev alžirskega vprašanja. Ta neodvisni časniki pravi, da lahko Francija samo na ta način odbrži svoj vpliv v tej deželi, brez tega pa ni moč uresničiti francoskega načrta o izkoriščanju petrolejskih polj v Sahari. »Scotsman« nadalje piše, da bi nadaljevanje vojne v Alžiru spravilo v nevarnost sodelovanje med obema deželama.

Titov intervju drevi ponovno v ameriški radioteleviziji

New York, 2. jul. (Tanjug). — Zaradi velikega zanimanja v ZDA za intervju predsednika Tita, ki so ga v nedeljo prenašali po televiziji in radiu družbe »Columbia«, bodo oddajo jutri zvečer ponovili. Razen radijske in televizijske postaje Columbia bo intervju prenašala tudi televizijska postaja newyorškega časnika »Daily News«.

Dogovor brez sadov

Zahodnonemški atomski zakon na splošno presenečenje odstranjen z dnevnega reda Zveznega zbora

Bonn, 2. jul. (Tanjug). Na današnjem glasovanju v zahodnonemškem Zveznem zboru ni bilo moč doseči dvotretjinske večine za spremembo ustave, ki naj bi omogočila izglasovanje tako imenovanega atomskega zakona. Po novem zakonu bi smela Nemčija uporabljati jedrsko energijo samo v mirnodobne namene, ne smela pa bi proizvajati atomskega orožja. Sprememba ustave je bila potrebna zato, ker doslej ni predvidevala pristojnosti federacije za uveljavljanje takšnega zakona.

Več krščansko-demokratskih poslancev vzdržalo, pa se je pokazalo, da dogovor med parlamentarnimi frakcijami o izglasovanju tega zakona ni rodil zaželenih sadov. Poslanci so prepričani, da je spremembo ustave onemogočila sama vlada. »Atomski zakon« so odstranili z dnevnega reda, kar je vzbudilo v Bonnu velika presenečenja. Tu so prepričani, da bo izid današnjega glasovanja vplival tudi na londonske razgovore o razorožitvi, zlasti po ponovnem zagotovitvi zahodnonemške vlade, da bo podprla prizadevanje, da bi dosegli začetni sporazum o razorožitvi.

Takoj po otvoritvi zasedanja je sovjetski predstavnik izjavil, da ni normalno in da ne koristi plodnemu delu ECOSOC in OZN, da LR Kitajska še nima zastopnika v ustanovah OZN. To, da je ta dežela prezrta, je rekel sovjetski predstavnik, mora nujno zadati udarec ugledu OZN in mednarodnemu sodelovanju. Tudi poljski predstavnik je obžaloval, ker LR Kitajska še nima predstavnika v ECOSOC. Izrazil je upanje, da bosta politični realizem in občutek pravičnosti prispevala k ureditvi tega vprašanja. V enakem smislu so govorili predstavniki Indonezije, Egipta in Jugoslavije. Ameriški in formoski delegat sta nastopila proti temu, da bi sodeloval predstavnik LR Kitajske. Na današnji seji, ki je od ustanovitve ECOSOC 972. po vrsti, so nato sprejeli dnevni red zasedanja, ki obsega 20 točk.

NASER JE PONUDIL ROKO

V razgovoru po televiziji je predsednik egiptovske republike izrazil pripravljenost za obnovitev prijateljstva med Veliko Britanijo in Egiptom

London, 2. jul. (AFP). V razgovoru po britanskem televizijskem omrežju I. O. A. je predsednik egiptovske republike Naser izrazil pripravljenost egiptovskega naroda, da obnovi prijateljstvo med Veliko Britanijo in Egiptom.

vega naroda miroljubni. Naser je nato rekel: »Mi bi radi uredili vprašanje palestinskih beguncev in smo pripravljeni sprejeti resolucijo OZN iz leta 1947, kar pomeni, da dobijo arabski narodi in Izrael svoje ustrezne pravice.«

Na vprašanje v zvezi s Suezom je Naser znova poudaril, da zadnja deklaracija vlade v Kairu upošteva šest načel, sprejetih lani v Varnostnem svetu OZN. Pripomnil je, da je Egipt vedno pripravljen razpravljati z zainteresiranimi deželami o plovbi po

prekopi, da pa egiptovski narod nikoli ne bo privolil v tujo nadvlado nad to vodno potjo.

Davišnji britanski časniki na dolgo poročajo o razgovoru predsednika Naserja, ki so ga sinoči oddajali po britanskem neodvisnem televizijskem omrežju. Nekateri časniki objavljajo intervju v celoti, večina pa poudarja Naserjeve besede, da bi Egipt rad obnovil normalne diplomatske odnose z Veliko Britanijo.

Na današnjem sestanku z novinarji je predstavnik zunanje ministristva izjavil, da je britanska vlada z zanimanjem sprejela mnenja, ki jih je obrazložil predsednik Naser v svojem intervjuju po televiziji.

Na vprašanje v zvezi z obnovitvijo normalnih diplomatskih odnosov med obema deželama je uradni predstavnik dejal, da britanska vlada še ni prejela nobene uradne zahteve po obnovitvi diplomatskih odnosov. »V tem trenutku pa ne nameravamo napraviti nobenega koraka v tej smeri.«

Madžarski begunci odpotovali v Francijo

Osišek, 2. jul. (Tanjug). Iz Osiškega davi v vlakoni odpotovala zadnja skupina 339 madžarskih beguncev, ki so izrazili željo, da bi odšli v Francijo. Skupno je zdaj odšlo v Francijo 1493 beguncev.

Po zadnjih podatkih je odpotovalo iz Jugoslavije v zahodne dežele skupno 6950 madžarskih beguncev.

V manjših znanstvenih ustanovah

ne bi bilo treba upostaviti posebnih organov upravljanja

Beograd, 2. jul. (Tanjug). Na današnji dopoldanski seji odbora za prosveto Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine so obravnavali osnutek zakona o organizaciji znanstvenega dela v podrobnostih.

Ljudski poslanci so tudi na današnji seji obravnavali pristojnosti svetov za znanstveno delo in svetov znanstvenih ustanov. Poudarili so mnenje, da bi v manjših znanstvenih ustanovah v glavnem v tistih, ki delajo pri fakultetah, ne bilo treba upostaviti posebnih organov upravljanja, kajti praksa je pokazala, da si takšne ustanove čedalje bolj prizadevajo, da bi se ločile od ustanov, ki jih ustanovljajo za lastne potrebe. V razpravi so govorili

tudi o tem, kdo bi lahko bil predstojnik znanstvene ustanove, in sprejeli so gledišče, da ni da bi morali biti na tem položaju samo znanstveni delavci, marveč so lahko tudi javni delavci, ki se ukvarjajo z znanstvenim delom. Odbor si je pridržal nekaj določb, o katerih so bila na dopoldanski seji izražena različna mnenja. Gre za določbe, v katerih je govora o področju dela republiških svetov glede izbire sodelavcev znanstvenih ustanov in nadzorstva nad zakonitostjo delovanja ustanov. Različna mnenja so bila izražena tudi o pristojnosti zveznega sveta glede mnenja o ustanavljanju in opuščanju znanstvenih ustanov, ker so bili ljudski poslanci mnenja, da bi lahko to opravljali tudi republiški sveti.

IZ DEJAVNOSTI ODBOROV ZVEZNE LJUDSKE SKUPŠČINE

OSNUTEK ZAKONA o vojaških vojnih invalidih sprejet v načelu in v podrobnostih

Beograd, 2. julija. — Zakonodajni odbor Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine je na današnji seji obravnaval osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vojaških vojnih invalidih. Odbor je brez večjih sprememb sprejel zakonski osnutek v načelu in v podrobnostih.

Bistveno se je spremenil člen 64, v katerem je govora o nalogah, pristojnosti in sedežu zdravniških komisij, ki pošiljajo svoja mnenja organom, pristojnim za obravnavanje invalidskih pravic v prvi stopnji.

V členu 64. zakonskega osnutka je bilo predvideno, da imenuje člane zdravniške komisije svet okrajnega ljudskega odbora, pristojen za posle socialne zaščite na področju, kjer je sedež komisije. Določanje sedeža zdravniških komisij pa je sodilo po prvotnem predlogu v pristojnost sveta za socialno politiko ljudske republike. Odbor pa se je postavil na stališče, da mora svet za socialno politiko ljudske republike določiti sedež komisije in imenovati njene člane.

Zakonodajni odbor je na današnji seji obravnaval osnutek

VREMENSKA NAPOVED

za sredo, 3. julija
Dopoldne pretežno jasno, v popoldanskih urah povečana oblačnost s krajevnimi nevihtami. Predvsem v alpskem svetu. Temperature ponoči od 14 do 18, v primorju do 22. Najvišje dnevne temperature med 27 in 33 stopinj Celzija.

Stanje vremena

Področje visokega zračnega pritiska nad Srednjo Evropo se polagoma razširja. Naši kraji so še vedno v območju nestabilnih zračnih mrot, ki povzročajo povečano oblačnost in krajevne nevihte v popoldanskem času.

V Mladinskem domu ob Bohinjskem jezeru poslušajo 65 mladincev iz vse Slovenije predavanja o raznih aktualnih vprašanjih. Njihov delovni dan se začne zgodaj zjutraj. Vse do dveh popoldne poslušajo različna predavanja, po 17. uri pa študirajo po skupinah. Med prvimi, ki je mlade seminariste obiskal, je bil tovariš Boris Ziherl.

Udeleženci seminarja so študentje in delavci, mladinski funkcionarji iz različnih komitejev in klubov mladih proizvajalcev. Toliko študija hkrati je seveda zelo naporno. Zato prirejajo sem in tja tudi izlete. Minulo soboto so bili na Komni in pri Triglavskih jezerih.

Prvega tega meseca je obiskal slušatelj seminarja Veljko Vlahović, ki jim je predaval o poteh sodobnega človeka v socializmu. V zelo razgibanih diskusijah, ki so se v njej slušatelji zanimali za najrazličnejša notranje- in zunanje politična vprašanja, je nato tovariš Vlahović ustregel še z mnogimi pojasnili. — Na sliki tovariš Vlahović v razgovoru s člani CK LMS.

Znatne carinske olajšave za naše državljane

Razgovor beograjskega dopisnika »Ljudske pravice« z direktorjem uprave carin FLRJ Djurom Medenico

Novi uredbi o carinskih tarifah za blago, ki ga prinašajo oziroma prejemajo državljani iz tujine, in o uvozu motornih vozil, ki ju je nedavno sprejel Zvezni izvršni svet, označujeta smernice za nadaljnji razvoj carinskega sistema — je izjavil direktor uprave carin FLRJ Djurom Medenico našemu beograjskemu dopisniku.

Predvsem je važno, da vidimo, na kakšnih načelih sloni ta uredbi in katere novosti vsebuje v primerjavi z dosedanjimi predpisi.

Z novima uredbama je natančneje določen carinski postopek v zvezi z blagom in motornimi vozili, ki jih uvažajo naši državljani. Tako je odpadlo mnogo nejasnosti, ki so izvirale iz nepopolnosti dosedanjih predpisov, spričo česar sta trpeli pravilnost in učinkovitost v uveljavljanju carinskega postopka.

DISKRECIJSKA OCENA UKINJENA

Z novimi predpisi je carinski postopek ne samo natančneje določen, marveč je prav tako tudi zelo sprošten. Zdej skoraj v celoti ni več potrebe, da bi carinska administracija uveljavljala kakor-

malni postopek v zvezi z zbiranjem dokazov in proučevanjem njihove resničnosti, na podlagi česar je odobrena carinska olajšava. Spričo zamotanega administrativnega postopka na podlagi prejšnjih predpisov je bil carinski aparat, ko je odločal o carinskih olajšavah, toliko obremenjen s formalnim postopkom, da je to oviralo njegovo uspešno delo v zvezi z mnogo važnejšimi nalogami s področja carinske kon-

tudi večje količine istega blaga. Če dodamo k temu še druge carinske olajšave, predvidene v uredbi o carinskih tarifah, tedaj so možnosti za prinašanje oziroma prejemanje blaga iz tujine mnogo večje. Temu v prid so tudi sorazmerno nizke nove carinske pristojbine in vrednotenje blaga.

KATERO BLAGO JE OPROŠČENO CARINE

Tako na primer, je nadaljeval Medenico, po novi tarifi sploh ni časovno omejeno, pa tudi ne količinsko — oproščeno pa je carine — prinašanje oziroma prejemanje naslednjega blaga: meso in mesni izdelki, mleko in mlečni izdelki, ribe v konzervah in izdelki iz rib, žito, riž, moka vseh vrst, izdelki iz moke in žita, sadje in sadni izdelki, sadni sokovi, zelenjava in zelenjavni izdelki, mast in margarina, oljivo olje in ostala rastlinska olja za jedi, otroške igrice, knjige in brošure kakor tudi zdravila z zdravniškim receptom. Takšnih možnosti na podlagi prejšnjih predpisov ni bilo.

V čl. 5 nove uredbe je nadalje določenih deset raznih osnov, ki omogočajo carinske olajšave, oproščene plačevanja carin.

Razen tega slehernemu našemu državljanu, ki se vrača iz tujine, ni treba plačati carine za blago, ki ga prinaša s seboj, ne glede na to, za kakšno blago gre — seveda v kolikih, potrebnih v povprečnem gospodinjstvu — ter v vrednosti do 50.000 din.

Gospodinjstva lahko izkoristijo tudi olajšavo, ko jim ni treba plačati carine tudi za darilo pošiljko v vrednosti 20.000 din v enem koledarskem trimesečju, prav tako ne glede na vrsto in količino blaga. Carine so oproščene tudi obleke, ki jih prinašajo naši državljani iz tujine ali prejemajo v darilnih paketih, seveda če je to blago namenjeno njihovim potrebam in potrebam družine. To olajšavo je moč izkoristiti enkrat mesečno.

Novi uredba določa tudi olajšave za tuje državljane jugoslovanskega porekla in jugoslovanske državljane, ki bivajo v tujini, za blago v vrednosti 150.000 din, ki ga prinese kot darilo rojakom.

Nedvomno je torej, da so vse navedene olajšave, ki jih lahko izkoristijo naši državljani, mnogo širše in obsežnejše od dosedanjih tako po vrsti blaga kakor tudi po količini.

Novi uredba o blagu, ki ga prinašajo naši državljani iz tujine, s tarifo in seznamom vrednosti blaga ter skupaj z novo uredbo o uvozu motornih vozil je zelo pomemben pravni instrument in izraz naših dejansko novih ekonomskih potreb in možnosti — je končal direktor Uprave carin FLRJ Djurom Medenico. N. K.

Djurom Medenico

Direktor Medenico je nato pripomnil:

Ena bistvenih odlik novih predpisov je, da je ukinjena diskrecijska ocena carinske administracije pri odločanju o carinskih olajšavah. Spričo dosedanjih predpisov so imeli organi carinske službe velike težave. Tu mislim na razne ocene o resničnosti dokazov o darilu, nadalje na razne izjave o prihranjenih sredstvih, s katerimi so bili nabavljeni proizvodi v tujini, in podobno. Izločitev diskrecijske ocene carinskega organa pri odobritvi olajšav naposled nedvomno zagotavlja pravno varnost državljanov na tem področju.

Za obe uredbi, ki sta med seboj organsko povezani, je značilno, da je z njima ukinjena obveznost glede plačila koeficientov za blago, ki ga prinašajo oziroma prejemajo državljani iz tujine, tako da morajo za to blago plačati samo carino. Nove carinske pristojbine kakor tudi vrednost blaga so določene na podlagi naših realnih razmer na trgu in dejanskih gospodarskih možnosti.

VEČJE MOŽNOSTI ZA PREJEMANJE BLAGA IZ TUJINE

Ti uredbi razmejujeta in hkrati vsklajata carinsko gradivo v sklopu predpisov, ki urejajo naš devizni in zunanjetrgovinski sistem. Zato je upravičeno pričakovati, da bo imela carinska administracija pri svojem delu in nalogah veliko manj težav.

Obseg olajšav, ki jih omogočajo novi predpisi, je v bistvu mnogo širši in liberalnejši od dosedanjih.

Z novo carinsko tarifo je oproščenih carine več vrst blaga, pa

Drag, toda koristen nauk

Letos boljše priprave na turistično sezono — Mnoga gostišča upoštevajo, da so zmerne cene najboljša propaganda

Precejšnje nevšečnosti oziroma neuspela lanskoletna turistična sezona so povzročile precejšnjo zaskrbljenost, kako bo s turizmom v naši republiki v letošnjem letu. Turistične in druge organizacije, ki jim je zaupana skrb za napredek turizma, so se v lanskem letu marsičesa naučile, zato tudi ne valijo vsega zla samo na objektivne težave, spremembe v gospodarskem sistemu ipd., temveč kritično ugotavljajo, da so tudi same z nekaterimi napačnimi ukrepi (nesolidne cene) in pa slabimi ter poznimi pripravami na turistično sezono povzročile, da je leto 1956 kritično leto v zgodovini našega turizma.

ODPRAVILI NAJ BI

»CELSINSKO« IN »OBMORSKO« SEZONO

Letos so cene na splošno za 10 do 15 % nižje od lanskih. Zlasti solidne cene so določila gostinska podjetja v letošnjih predsezoni v Slovenski Istri. Slabše je bilo na Gorenjskem, kjer so precej vztrajali pri cenah na »visoki ravni«, zato pa je bil tudi dotok turistov, tako domačih kot tujih, dokaj slab. Bled se šele v teh dneh polni in tudi v Kranjski gori ter v Bohinju se položaja boljša. Ze ma-

DNEVNIK

RAZSTAVA »NAŠ VRHOVNI KOMANDANT«, ki prikazuje življenjsko pot in delo maršala Tita od njegove zgodnje mladosti do današnjih dni, bo kot potujoča razstava, v petih kopijah, obiskala vsa mesta in del večjih naselij širom po Jugoslaviji. Prepotovala bo okrog 11.000 km in se ustavila v več kot 500 mestih in krajih Jugoslavije. Potovanje te razstave, ki so jo te dni dovršili v Domu JLA v Beogradu in katere otvoritev bo 4. julija, bo trajalo do konca februarja leta 1958.

ALEKSANDER RANKOVIĆ JE PREJEL BRZOJAVKO delegacije norveških državljanov, ki se je mudila v naši državi kot gost Zveze borcev Jugoslavije in ki se mu zahvaljuje za prisrčni in topli sprejem ter izraža željo, da bi se prijateljstvo med narodi obeh dežel še poglobilo in ostalo trajno.

SKUPINA TUJIH GOSTOV, ki je prisostvovala I. kongresu delavskih svetov, je včeraj obiskala predsednika Republiškega sveta Zveze sindikatov Hrvatske Josipa Cazijsa. Predsednik Cazi se je z gosti, med katerimi so bili predstavniki sindikalnih organizacij Vietnam, Indonezije, Romunije, Francije in Bolgarije, nekaj časa razgovarjal. Tuji gostje so si ogledali v Zagrebu tovarno »Rade Končar« ter Muzej NOB, zvečer pa so bili na predstavi v gledališču.

PREDSTAVNIKI »STA DZAKARTA« so prisrčno v Beograd na petdnevni obisk. Včeraj so imeli razgovore v LO Beograda ter so obiskali beograjski veleposlem in vojni muzej.

ja, še bolj pa v juniju, ko se v obmorskih krajih začne že glavna sezona, ki prinese s seboj tudi višje cene, se je število turistov skrčilo. Morda bi kazalo vskladiti »obmorsko« sezono, ki traja od 15. junija do 15. septembra s »celsinsko« sezono, ki traja od 1. julija do 31. avgusta in uvesti v vsej Jugoslaviji enotno glavno sezono, ki bi se kasneje začela in prej končala, pa bo gotovo manjši izpad gostov.

PO ZELEZNI IN NAVADNI CESTI GRE PREPOČASI

Letos se nadejamo precej turistov iz Zahodne Nemčije in Avstrije, pričakujemo pa izpad skupinskih turistov iz skandinavskih dežel, deloma pa tudi iz Holandije in Anglije. Veliko zanimanje za Jugoslavijo pa je v Franciji in Belgiji. Za dotok tujih turistov so pomembne mednarod-

S SEJE SEKRETARIATA GO ZB SLOVENIJE Komisijo za šolanje bivših borcev bodo ustanovili

Ljubljana, 2. julija — Na današnji seji sekretariata Glavnega odbora Zveze borcev NOV Slovenije so med drugim obravnavali problematiko šolanja in pridobivanje strokovnih kvalifikacij bivših borcev v Sloveniji.

Po poročilu o delovanju Dopisne srednje ekonomske šole za bivše borce, ki ga je podal direktor te šole Franc Pokovec, je sekretariat razpravljal tudi o tej šoli. Čeprav obstaja za bivše borce komaj od 1. marca letos, so člani sekretariata ugotovili, da je dala ta doslej celo več, kakor se od nje pričakovali. Sekretariat je tudi sklenil, da je treba dati

vsem, ki so doslej pomagali k uspehom te šole, a tudi samim tečajnikom, bivšim borcem, ki to šolo obiskujejo, javno priznanje.

Po daljši razpravi so slednjim člani sekretariata ugotovili, da bo treba v bodoče učni program Dopisne srednje ekonomske šole za bivše borce še bolj prilagoditi stvarnim potrebam tečajnikov.

Prav tako so sklenili, da je treba pri Glavnem odboru Zveze borcev NOV Slovenije postaviti posebno komisijo, ki bo v bodoče na eni strani proučevala še druge možnosti in oblike za šolanje in pridobivanje kvalifikacij bivših borcev, na drugi strani pa hkrati proučevala delovanje Dopisne srednje ekonomske šole.

Skoraj nezmotljive »diagnoze«

V okrajni poklicni svetovalnici v Kranju so pomagali pri izbiri poklica več kot 1100 mladincem in mladinkam

Na nekem predavanju o poklicih se starejši delavec nikakor ni mogel ubraniti solz. Poslušal je, kako poskušajo predavatelji mladini čimbolj osvetliti dobre in slabe strani raznih poklicev, kako jo bodri in tovariško ponuja roko v pomoč, da bi prav izbrala. Govornik je povedal veliko zanimivega, in ko se je začela razprava, je delavec vzklilnil: »Če bi meni kdo, pa ne tako-le podrobno, temveč vsaj malo svetoval, mi ne bi bilo treba 35 let opravljati poklic, ki mi ni bil nikoli v veselje...«

Pri Okrajni posvetovalnici za delo v Kranju so ustanovili poklicno posvetovalnico februarja leta 1956, da bi bila starešem in mladini, pa tudi odraslim v pomoč pri izbiri poklica in pri zaposlovanju.

ZELJE IN ZMOŽNOSTI JE TREBA VSKLADITI Z ZAHTEVAMI POKLICA

Na poklicno posvetovalnico v Kranju se je lani obrnilo za pomoč pri izbiri poklica in zaposlitev ali za nadaljnje šolanje 1102 mladincev in mladink. Svetovalnica je mladim ljudem ne le svetovala, temveč ob pomoči občinskih posredovalnic za delo in referatov za delo našla ustreznna učna mesta v obrti in industrijskih šolah za 713 mladincev in mladink, za 127 učencev pa v industriji ali obrti. Svetovalnico poznajo po vsem okraju. Mimo predavanj

o poklicu je svetovalnica lani izvedla tudi anketo po šolah, da je tako izvedela, kateri poklici mladino veselijo. Če je v nekem kraju več kot 15 mladih kandidatov, ki bi se radi posvetovali o svojem bodočem poklicu, jih obsebe iz svetovalnice obišče kar na terenu. To so psiholog, pedagog, poklicni svetovalec, referent za usmerjanje mladine v poklice in seveda zdravnik.

Kranjska svetovalnica je ugotovila, da brez skupnega dela omenjenih strokovnjakov, kakor tudi brez upoštevanja mnenja prosvetnih delavcev po šolah in starešev delo svetovalnice ne more biti uspešno. Praksa je pokazala, da ne mora biti »vse zveščeno«, če pozneje zdravnik ugotovi, da se je mladi kandidat hotel posvetiti poklicu, ki je prezahteven za njegove fizične sposobnosti. Svoje mnenje mora povedati tudi poklicni svetovalec, ki pozna potrebo po kadru po posameznih strokah in ki hkrati mladini s strokovne plati obrazloži poklic itd.

Tudi po tri dni so se včasih posvetovali, preden so organi poklicne svetovalnice odkrili, da so izključno starši odločili, katera poklica se bo izučil sin ali hči. Šele po zaupnem razgovoru, po preizkusni uporabi psihotehničnih pomagala, ko vidijo naloge, ki jih čakajo, mladi ljudje le pride-

jo na dan z besedo, da bi se drugače odločili, če ne bi bilo prigovarjanja staršev. Če pa ni veselja do poklica, doseže učenec le polovico toliko uspehov, kot bi jih sicer. Zato svetovalnica ne spregleda, niti ne zapostavlja prirojenih nagnjenj, ampak mladini svetuje poklice, ki jo veselijo in je zanj sposobna, skratka želje in zmožnosti skuša vskladiti z zahtevami poklica.

UČENEC, KI GA NI NIČ VESELILO

Poklicna svetovalnica pa ne pomaga mladini samo pri prvem koraku v poklic, temveč skuša spremljati tudi njeno napredovanje pri učenju. Prav vseh ne more imeti v vidu, ugotavlja pa, da so mladinci in mladinke, ki so upoštevali nasvet svetovalnice, v glavnem zadovoljni in da lepo napredujejo. Doslej so bile »diagnoze« svetovalnice nedvomno dobre, saj je samo en učenec razveljavil učno pogodbo, pa še ta je čisto izjavljal, da ga ne veselijo prav noben poklic.

Kranjska poklicna svetovalnica je mlada ustanova. V poldrugem letu je morala prebrzdati vrsto težav. Ni bilo lahko dobiti ustreznih strokovnjakov in precej vrat so odprli, preden jim je uspelo nabaviti potrebna psihotehnična pomagala, instrumente za zdravnike itd. Spričo razumevanja Okrajnega ljudskega odbora ima sedaj poklicna svetovalnica v Kranju razne instrumente, vredne več milijonov. Začetne težave so že skoraj šle v pozabo, zlasti, ko vidijo, da napori niso bili zaman in da postaja poklicna svetovalnica vedno pomembnejši člen v usmerjevanju mladine v ustrezne poklice. M. R.

Kulturne VESTI

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH USTANOVILJEN

Na včerajšnji seji Republiškega sveta LRS za šolstvo je bila ena izmed poglavitnih točk razprava o prehodu osnovnih šol in nižjih gimnazij na enotne osemletne šole. Ta prehod bo izveden postopoma in bo že ta mesec posebna komisija izdelala enotne učne načrte za tri razrede osnovne oziroma osemletne šole. Učni načrt, ki ga bodo pripravili za četrty razred, bo veljal le kot poskus, na podlagi katerega bodo kasneje sestavili učni načrt za naslednje razrede osemletke. Zato bo ta učni načrt za četrty razred poslan le nekaterim šolam v posameznih okrajih, medtem ko bodo do učni načrt za prve tri razrede dobile vse šole že do 15. avgusta. Vse nižje gimnazije in osnovne šole se bodo, kakor je bilo določeno, združile v enotno osemletno šolo, medtem ko višjih gimnazij splošna šolska reforma prihodnje leto še ne bo zajela.

V zvezi s šolsko reformo je Svet za šolstvo razpravljal tudi o ustanovitvi eksperimentalne šole. Za sedaj bo ustanovljena samo ena takšna šola, in sicer v Ljubljani, na podlagi njenih izkušenj in izsledkov pa bodo izpopolnjevali pouk na osemletkah. Če bo šola s svojimi eksperimenti uspešna, kar naj bi ugotovil Zavod za proučevanje šolstva, bo lahko postala hospitacijska šola za poskusni del programa.

Mimo drugih vprašanj je Svet obravnaval tudi izobraževanje odraslih. Sklenil je ustanoviti Zavod za izobraževanje odraslih, ki bo v celoti proučeval ta vprašanja. Posebna komisija pa bo pripravila vse potrebno gradivo o tem problemu in jeseni sklicala širše posvetovanje.

Svet je prav tako imenoval komisijo za podeljevanje Zagarjevih nagrad, ki jih bodo najboljšim prosvetnim delavcem podelili letos 29. novembra že za leto 1957. S. V.

Nadomestilo plače za čas prekinitve dela

Beograd, 2. jul. (Tanjug) — Na podlagi odredbe sekretarja za delo Zveznega izvršnega sveta ima gospodarska organizacija, ki razdeljuje skupni dohodek z določanjem dobička, pravico, da odbije od skupnega dohodka kot izredne stroške izdatke za nadomestilo plače delavcem. Ta odredba velja samo za prekinitev dela, ki nastanejo zaradi pomanjkanja električne energije ali elementarnih neugod.

Če je prišlo do prekinitve dela zaradi pomanjkanja električne energije, je moč izdatke za nadomestilo plače odbiti kot izredne izdatke za ves čas prekinitve dela. Za prekinitev dela, nastale zaradi elementarnih neugod, je moč nadomestilo plače odbiti kot izredni izdatki samo za dan, ko je moralo zaradi elementarnih neugod delo prenehati.

Nadomestilo plače za čas prekinitve dela je odbiti od skupnega dohodka kot izredni izdatki največ do 70 odstotkov tarifnega pravilnika določenih zneskov.

Ta odredba začne veljati na dan objave v »Uradnem listu FLRJ« in velja za nazaj od 1. januarja 1957. dalje.

S POSVETOVANJA O ZADRUŽNIŠTVU IN RAZVOJU KMETIJSTVA V SRBIJI

Kakovost kmetijskih del se je letos zboljšala

Beograd, 2. jul. (Tanjug). Tu se je danes začelo posvetovanje o problemih zadrugištva in perspektivnih načrtih razvoja kmetijstva v okrajih LR Srbije. Posvetovanju pred-

seduje predsednik LR Srbije Jovan Veselinov, prisostvujejo pa mu tudi predsednik Zvezne ljudske skupščine Petar Stambolić in predsednik Izvršnega odbora Srbije Miloš Minić.

V referatu o problemih zadrugištva, ki ga je imel Djoko Pajković, je rečeno, da se je kakovost kmetijskih del zboljšala in da je bila jesenska in pomladna setev v tem letu najboljša po vojni. »Dosedanje delo in doseženi uspehi v kmetijstvu,« je nadaljeval Djoko Pajković poteka, ko je navedel nekaj števil, »kako je, koliko je moč storiti za pospeševanje kmetijstva in povečanje kmetijske proizvodnje tudi zdaj, ko so možnosti še omejene. Posebna pomena je dejstvo, da smo našli v dosedanjem delu ustrezne in sprejemljive oblike za povezavo kmetijskih zadrug in individualnih proizvajalcev v procesu proizvodnje na podlagi družbenih proizvodnih sredstev. Koperacija postaja ekonomska potreba individualnega proizvajalca in družbe ter specifična oblika družbenih odnosov v procesu proizvodnje.« Djoko Pajković je potem govoril o potrebi po stabilizaciji na trgu kmetijskih pridelkov ter o tem, da bi bilo treba urediti vprašanje cen kmetijskih pridelkov in določiti cene vsaj za najvažnejše pridelke.

REKORDEN DONOS PŠENICE. 75 metrskih stotov na hektar, so dosegli te dni na poskusni žetvi v kmetijskem rastliniaku v Subotici. Strokovnjaki pravijo, da je to največji donos pšenice, ki smo ga dosegli v Jugoslaviji.

DELNI UMIK

V Severni Africi uporabljajo Francozi tri metode. V Alžiru vlada kot gospodarji, v Maroku brantjo svoji prestiž, v Tuniziji pa se obnašajo kot nekakšni gosti. Skratka, ustvariti hočejo vti. da dobrotno gledajo na razvoj te države. Nedavni sporazum o delnem umiku francoskih čet iz Tunizije je nov dokaz za to.

Ta sporazum bi lahko v normalnih okoliščinah pomenil več kot pa v teh usodnih trenutkih za razvoj Severne Afrike. Ko so namreč v Parizu slovesno sporočili, da se bo položila francoskih vojakov umaknila iz Tunizije, se je v Alžiru začela ena največjih oševiz zadnjega časa. Čuj te oševize je strati izbranih in alžirskega osvobodilnega gibanja in ustvariti pogoje za postopno pacifikacijo ne le gverilске ozemlja, pač pa tudi primorskega pasu.

Umik francoskih čet iz Tunizije je zato le nekaj simboličnih, saj jih bodo premeštrali iz ene arabske dežele v drugo, z enega vojaškega področja na drugo. Francozi obravnavajo namreč vso Severno Afriko kot eno samo veliko operacijsko področje. Umik francoskih čet iz Tunizije v Alžir, iz zaledja na fronto, ne bo oslabil francoskega vojaškega dispozičnega v Severni Africi. Nasprotno, okrepil ga bo, saj bo omogočil večjo koncentracijo francoskega vojsštva v Severni Africi.

Vendar ne bi bilo prav, če bi odrekli Francozom vsako dobro voljo v Africi. Delni umik iz Tunizije ne bo ostal v zgodovini francosko-tuniziskih odnosov zapisan kot vogelni kamen francosko-tuniziskega sporazumevanja. Vendar si moramo biti na jasnem, da Francozi na kaj takega v Maroku niti ne mislijo. Tunizija ima torej med vsemi severnoafriškimi deželami najboljši privilegiran položaj. Popolnoma razumljivo.

Tunizija je med vsemi državami Maghreba — arabskega Zahoda — najbolj razvita. Med arabskimi deželami je pred njo edino Libanon, toda to ni več čisto arabska država, saj pripada polovica tamšnjega prebivalstva raznim krščanskim sektam. Morda bi si s Sirijo delila drugo in tretje mesto. Egipt je postal v zadnjem času Piemont arabskega gibanja, toda v tej deželi Nila je še ogromno ljudi nepismenih.

Maroko je sedaj tudi samostojna država, vendar pa je še tako odvisen od Francoze, da bi ga lahko še uvr-

PODATKI O SVETOVNEM GOSPODARSKEM IN SOCIALNEM POLOŽAJU

Premajhen napredek v primerjavi z velikimi potrebami na svetu

Zeneva, 2. jul. (Tanjug). V splošnem gospodarskem in socialnem položaju na svetu je nastalo nadaljnje zboljšanje, toda spričo neenakomernosti u napredku, ki so ga dosegli v raznih deželah, je nevarnost, da se bo še bolj poglobil prepad med razvitiimi in nerazvitiimi deželami.

To je splošni zaključek, do katerega so prišli strokovnjaki OZN, ko so analizirali podatke o gospodarskem in socialnem položaju v več deset deželah na svetu. Te podatke vsebuje poročilo o svetovnem gospodarskem položaju za leto 1956, ki so ga objavili v centru OZN v Zenevi, in v poročilu o svetovnem socialnem položaju, objavljenem malo prej. Obe poročili bosta podlaga za splošno razpravo na sedanjem zasedanju Gospodarsko-socialnega sveta.

V pregledu svetovnega gospodarskega položaja je rečeno, da svetovna proizvodnja nadalje narašča, da pa je tempo v lanskem letu nekoliko popustil. Vsem deželam zadaja skrb povečan pritisk na cene, nekaterim deželam pa povečanje zunanjetrgovinskega primanjkljaja. V večini dežel so življenjski stroški narasli, ker zvišanje mezd, kakor je rečeno v pregledu, ni spremljalo ustrezno povečanje produktivnosti.

Povečanje proizvodnje v zahodni Evropi in Severni Ameriki je bilo v letu 1956 manjše kakor v prejšnjem letu. Skupna nacionalna proizvodnja je zaznamovala najmanjše povečanje 26% na Danskem, v Švedski in Veliki Britaniji, največje pa, 7% v Kanadi in Zahodni Nemčiji. Inzvesticijski vložki v lanskem letu se je povečal.

Poročilo posebej omenja dežele s planskim gospodarstvom. V večini teh dežel, razen v Madžarski, je z nekoliko šibkejšim tempom nadalje naraščala industrijska proizvodnja. Izjema je Kitajska, kjer so zaznamovali rekordno povečanje za 25%. Proizvodnja kapitalnih dobrin narašča hitreje od proizvodnje potrošnih dobrin, razen na Kitajskem in na Poljskem, kjer je razlika nekoliko manjša. Kmetijska proizvodnja se je posebno povečala v SZ, v SZ in na Kitajskem pa so dosegli največje povečanje narodnega dohodka.

Kar se tiče nerazvitih dežel jugovzhodne Azije, Afrike in Latinske Amerike, je v pregledu rečeno, da so v teh deželah nastale velike težave v zvezi s prilaganjem njihovega izvoza spremembam v strukturi svetovnega povpraševanja. Te spremembe kot tudi neposredna odvisnost teh dežel od izvoza so omejile njihovo sposobnost, da finansirajo svoje čedalje večje potrebe po uvozu. Stevilni činitelji opozarjajo na nevarnost še močnejšega poglobljanja razlik v življenjskem standardu med razvitiimi in nerazvitiimi deželami.

Na to nevarnost opozarja tudi poročilo o svetovnem socialnem položaju. Tempo naraščanja narodnega dohodka je mnogo slabotnejši v nerazvitih kot pa v industrijskih deželah. Proizvodnja in povpraševanje na področju prehrane na najširši podlagi sta

Japonska bo kandidirala v Varnostni svet

Tokio, 2. jul. (Reuter) Predstavnik japonske vlade je danes izjavil, da bo Japonska kandidirala za nestalnega člana v Varnostnem svetu OZN. Kandidaturo bo predložila septembra, ko se bo sestala Generalna skupščina.

se zboljšala, čeprav v nekaterih nerazvitih deželah niso dosegli predvojne ravni, velik del sveta pa teži stalni problem slabe prehrane. Hkrati se nekatere razvitejše dežele stalno srečujejo s problemom presežkov hrane, ki se vzpenjajo na desetine milijonov metrskih ton pšenice, riža in sladkorja.

Brezposelnost v razvitih deželah se giblje od 2,3 milijona v ZDA do 200.000 v Veliki Britaniji. Hkrati pa se je povečala tudi delna brezposelnost. Najbolj se je zboljšal položaj na področju zdravstva. Umrljivost se je zlasti v nerazvitih deželah znižala. Kontrola epidemičnih bolezni je čedalje širša. V industrijsko najbolj razvitih deželah pa so nastali resni zdravstveni problemi, povezani z naravo in industrijskega okolja — promet, nečist zrak in radioaktivno izžarjevanje.

Stanovanjsko vprašanje postaja na vsem svetu čedalje bolj pereče. Na področju prosvete so bili doseženi pomembni uspehi, toda še vedno imamo v 56 deželah in področjih nad 80% nepismenih. Na koncu pregleda je rečeno, da je kljub občutnemu napredku na socialnem področju v zadnjih letih ta napredek celo majhen v primerjavi z velikimi potrebami in bedo v velikem delu sveta.

Volitve v Egiptu

Danes bodo v Egiptu prve parlamentarne volitve po revoluciji namih spremembah 1952. Prvotno je bilo določeno, da bodo volitve lani v novembru. Mandat novega parlamenta bo trajal 5 let, poslancev pa bo v njem 350. Za volitve so imeli kakih 2500 kandidatov, komisija Narodne unije pa je določila, da bo kandidatov 1189.

Ker je v 68 volilnih enotah samo po en kandidatu je 68 poslancev tako rekoč že izvoljenih. Med kandidati, ki nimajo nasprotnika, je tudi 16 ministrov, izvedski zunanega ministra Farvaja in vrhovnega poveljnika vojske generala Amerja, ki ne kandidirata. V petih volilnih enotah je izvršna komisija Narodne unije zaveževala vse kandidature. V teh enotah bodo naknadne volitve 14. julija, ker je določanje kandidatov že končano. Pravico določati kandidature ima samo izvršna komisija Narodne unije, v kateri so predsednik Naser, notranji minister Mohjeddin, minister za krajevne posele in plan Bogdadi in vrhovni poveljnik egiptiske vojske general Hakim Amer. Ta komisija je izbrala kandidature.

Na volitvah ne bodo nastopale nobene stranke ne organizacije. Stare politične stranke so bile razpuščene in prepovedane takoj po dogodkih 23. julija. Vsi politični aktivisti so bili oblikovno organizirani v »Zbiranje osvoboditve«, upostavljeno januarja 1953, pa tudi ta organizacija ne sme določati svojih kandidatov, ker po mnenju okrog sebe mnozice. Predvsem nima jasnega programa, pa tudi ne izklučen v političnem delu. Samo egiptiska Zveza dela kot organizacija je sodelovala pri določanju delavskih kandidatov; predlagala jih je 28 in Narodna unija jih je sprejela 22. Pa tudi ti kandidati na volitvah ne bodo predstavljali federacije kot takšne. Vsak kandidat mora biti star najmanj 30 let, biti mora Egiptčan ter pismen. Znanjezanje za volitve je zelo veliko. Novi egiptiski parlament bo začel delati 23. julija, na dan petletnice državne prevrata.

Izrael odklanja

zahtevo, naj bi likvidirali nekatere utrdbe v demilitarizirani coni med Sirijo in Izraelom

Nem York, 2. jul. (Reuter). — Načelnik štaba OZN za nadzorstvo nad premirjem v Palestini polkovnik Leary je v svojem poročilu, ki ga je predložil OZN, med drugim navedel, da je Izrael odklonil zahtevo, naj bi likvidirali nekatere utrdbe v demilitarizirani coni med Sirijo in Izraelom. Poročilo pa izraza zadovoljstvo, ker je izraelska vlada privolila v to, da bi v demilitarizirani coni odstranili mine, ki so jih postavili po napadu na Egipt. Predsednik mešane komisije za premirje in opazovalci OZN niso imeli dostopa na nekatera področja v demilitarizirani coni.

Poročilo nadalje poudarja, da mora biti predsedniku komisije in opazovalcem omogočeno, da se lahko ob vsakem času in brez poprejšnje odobritve napotijo na demilitarizirano področje. V poročilu je tudi rečeno, da so sirske oblasti vselej dovolile opazoval-

cem, da so prišli na demilitarizirano področje, kjer so samo preverjali identiteto na obmejni črti.

Žarek upanja na spravo

Jeruzalem, 2. jul. (AP) Kakor pravijo poučeni krogi, je Izrael pripravljen pridružiti se izpolnjevanju načrta o razdelitvi in regulaciji reke Jordan. Ta načrt so sestavili Američani že jeseni leta 1955 in so o tem po svojem odposlancu Johnstonu obvestili Izrael in sosednje arabske dežele. Istih virov prihajajo vesti, da je Izrael tudi zdaj pripravljen ostati pri tem načrtu, prav tako pa tudi začeti pogajanja, na katerih bi sklenili nov sporazum o tem vprašanju. Kakor pripominjajo, bi bil lahko takšen sporazum povezan z drugimi sporazumi med Izraelom in arabskimi deželami, ki bi se med drugim nanašali tudi na vprašanje beguncev.

Z VSEH STRANI SVETA

ZAHODNA NEMCIJA
PRVA PODMORNICA

Kiel, 2. jul. (Reuter). V Zahodni Nemčiji so večeraj splovili v morje prvo podmornico po vojni. Ta podmornica je bila v drugi svetovni vojni potopljena pri danskem otoku Anholt, nikar so jo dvignili iz morja in popravili. Uporabljati jo bodo za šolanje.

EGIPT
PLOVBA PO SUEZU

Kairo, 2. jul. (Radio Kairo). Prejlnji mesec je plulo skozi Suezki prekop 1200 trgovskih in potniških ladij, t. j. 500 ladij več kakor v letošnjem maju, in sicer 266 britanskih ladij, 172 norveških, 140 italijanskih, 126 liberijskih in jugoslovanskih pa 10. Pričakujejo, da bo plulo ta mesec skozi Suez nad 1400 ladij.

JORDANIJA
PETROLEJSKA POLJA

Aman, 2. jul. (Reuter). Jordanska vlada je objavila, da se bodo ta teden začela vrtenja na prvih petrolejskih poljih v Jordaniji. Ta polja so na puščavskem področju vzhodno od Amana. Dela bosta opravljali dve ameriški družbi, ki sta dobili od jordanske vlade potrebne koncesije.

JAPONSKA
32 ŽRTEV PRI DVIGANJU POTOPLJENE LADJE

Tokio, 2. jul. (AFP). Na neki japonski ladiji, ki je bila v minulih vojni potopljena v luki Okinava in so jo zdaj dvignili iz morja, je našli danes eksploziv, pri čemer je bilo ubitih 32 ljudi.

SPET PROSTA PLOVBA OKOLI BOŽIČNIH OTOKOV

Tokio, 2. jul. (Reuter). Britanska vlada je obvestila Japonsko in ribiške družbe, da je razveljavila prepoved plovbe na področju Božičnih otokov, ki je veljala za časa britanskih atomskih poskusov. Britanska vlada je 7. januarja letos obvestila Japonsko, da bo nevarna področje zaradi atomskih poskusov obsegalo 100 kv. milj okrog Božičnih otokov v času od 1. marca do 1. avgusta.

HONGKONG
KAMION
KAMION

Hongkong, 2. jul. (Reuter). Prvih šest kamionov britanske znanke »Austin« so poslali na Kitajsko, potem ko je bil ukinen embargo za kamione. Kupila jih je država na trgovniška organizacija v Kantonu v okviru naročila 70 kamionov, ki naj bi ga izpolnil do avgusta letos.

OZN
BURNS NE BO ODSTOPEL

New York, 2. jul. (Reuter). V OZN so danes demantirali vesti izraelskih članikov, da namerava vrhovni poveljnik varnostnih sil OZN v Egiptu general Burns odstopiti zaradi trenj med njim in generalnim sekretarjem OZN Hammarskjöldom.

ZDA
ATOMSKA SPLOZIJA

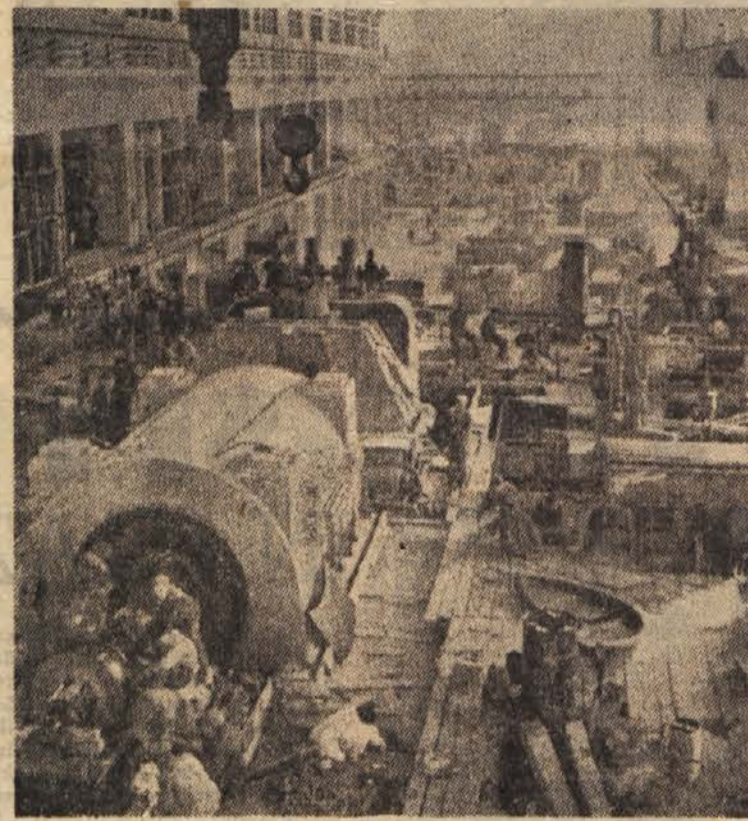
Neveda, 2. jul. (Reuter). Tu je večeraj eksplozivna nova atomska bomba. Eksploziv ni bilo moč opaziti pri izstrelitvi, določena za atomske eksplozije. Komisija za atomsko energijo ZDA je objavila, da so ob tej priložnosti preizkusili novo jedrsko napravo. Niso pa niso objavili o tem, kakšno vrsto razstreliva so uporabili.

POSKUSNI PREPLAH

Washington, 2. jul. (AFP). V Bell Hill so objavili, da bodo ta mesec v nekaterih ameriških mestih uprizarili poskusni atomski preplah. Ti poskusi bodo trajali tri dni. Eskadrila 14 helikopterjev bo tedaj evakuirala predsednika Eisenhowerja in njegove glavne sodelavce v neznano smer, kjer bo nova »Bella« bomba. Kupila jo je država Washington. Med poskusom 15. julija bodo evakuirali tudi 1500 funkcionarjev v 30 centrov, določeni za delo ameriške državne uprave v primeru atom-kga napada.

Pavay Broz

4.600.000 bal. V letošnjem planu so znižali neproduktivne investicije za 2,4%.

Vuhan ob reki Jangce, drugo največje železarsko središče na Kitajskem, ki bo dograjeno leta 1961

Največja pomanjkljivost

Približno za dve milijardi več investicij, kakor je bilo stvarno potrebno

Peking, 2. jul. (Tanjug). Na očerajsnji plenarni seji vseh kitajskega Narodnega kongresa je podpredsednik vlade in predsednik državne komisije Po I Po poročal o izpolnitvi gospodarskega plana za leto 1956 in osnutku plana za letošnje leto.

Ko je govoril o uspehih lanskega plana, je poudaril, da je znašala skupna vrednost industrijske proizvodnje nad 58 milijard juanov ali za 31% več kakor predlanskim in za 9,5% več kakor je bilo določeno s planom za lansko leto. Vrednost kmetijske proizvodnje pa je znašala tudi nekaj nad 58 milijard juanov.

Ena izmed glavnih značilnosti izpolnitve plana za lansko leto je bilo na eni strani veliko povečanje industrijske proizvodnje, na drugi pa velike investicije v kapitalno izgradnjo. Investicije so znašale kakih 14 milijard juanov ali 62% več kakor predlanskim in približno za dve milijardi več kakor je bilo stvarno potrebno. To je v poročilu

Še zmeraj nevarnost krajevnih agresij

Gettysburg, 2. jul. (Reuter). Načelnik ameriške generalne štaba general Maxwell Taylor je izjavil, da so možnosti, da bi izbruhnila na svetu atomska vojna, čedalje manjše. Rekel pa je, da svetu še zmeraj grozi nevarnost »omejenih krajevnih agresij«.

V naročju narave

O bivšem posestvu bogataša Jusupova, o muzeju in drugih rečeh

pogovarjam s svojim beograjskim tovarišem v našem jeziku, me nekdo vpraša: »Oprostite, ali ste iz Albanije?!«
»Ne, iz Jugoslavije.«
»Mož, ki me je ogovoril, bo že dobrih štirideset let, njegovim rokam se poznajo sledovi trdega dela. Oči mu prijazno žare. Vidi je dobrodušen, prijazen. Nekoliko vznemirjen me vpraša: »To je torej Titova domovina?«
»Da!«

Tako svja se seznanila. Zanima se za naše partizane, za našo revolucijo. Odgovarja mi na vprašanja.
»V težavnih dneh ste nam mnogo pomagali,« pravi.
»Ne samo to, storili smo vse, kar je bilo v naših močeh in kar je bila naša dolžnost. Pobijali nismo samo okupatorjev, marveč smo se borili v svoji deželi tudi za socializem.«

Pogovor se nadaljuje. Novi znanec me gleda s toplim, nežnim pogledom. Nova postaja. Izstopiti mora. Posloviva se priščno kot stara znanca, čeprav niti ne veva za ime drug drugega in čeprav se nikoli več ne bova videla.

Z rokami veleposestniških sužnjev

Gozdovi brez konca in kraja. Vse zelen in sprevodnik za vtem ko hodim po drevedu v senci kožatih dreves, se ka vti nekakšnega malega Schönbrunn. v Moskvo.

Moskva, junija
Nedelja. Naposled je poslalo toplo junijsko sonce. Po hladnih deževnih dneh, ko sploh že več ne verjameš, da lahko izgine z nebesa ta dolgočasna siva barva, da se lahko spet vse zalesketa, zasije, zažari sonce! Leninove gale se kopisje v njem. O, koliko radosti prinaša! Od vseh strani hite nasmejani ljudje, od nekod se razlega harmonika, dekliski smeh, otroci tekajo za žogami, dva žaljubljenca hodita pod roko. Odpnem si srcajo, sedem v avtobus. Kam so namenjeni vsi ti ljudje? Moskva ima lepo okoličo, da človek glede izbire ni v zadregi.

Toda mi smo se namenili v Arhangelskoje. Tudi to ni daleč. Pol ure s tem avtobusom, potem pa s podzemeljsko železnico in znova z avtobusom. Vsega skupaj kakih dve uri vožnje. Podzemeljska železnica obratuje brezhibno, vsaki dve minuti prispe nov vlak. Izstopimo na postaji »Sokol«. Gneča je tudi tu velika. Cimprej v avtobus!

Pogovor med voznjo
Sedeži so že vsi zasedeni. Skozi ta del Moskve se še nisem peljal. Promet je tudi tu zelo živahen; tramvaj, trolejbusi, kolone tovornih in lahkih avtomobilov. Med večnadstropnimi hišami stoje stare hišice, mnoge okrašene z rezbarijami, vse lesene. Moskva si prizadeva, da bi tudi njena daljnja predmestja dobila podobo velemejnega mesta. Rada bi odstranila sledove minulega stila. To pa seve ne gre tako lahko. Od mesta smo že daleč. Hiše so čedalje redkejše, bližamo se gozdovom. In vtem ko se

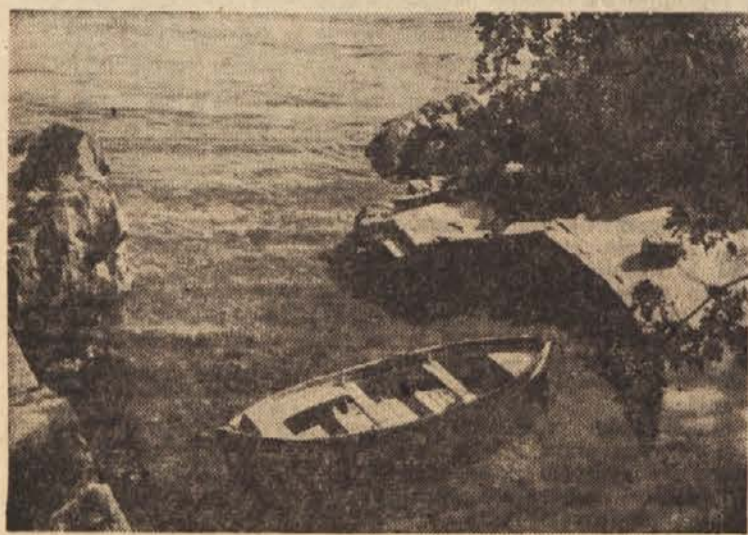
spomnim prebranih vrstic. Pomaga mi tudi beležnica. Ta kraj, eden najlepših v neposredni bližini Moskve, je prvikrat omenjen v arhivskih dokumentih 16. stoletja kot zibelka bojarov Upolockih in Rjazanjskih. V 17. stoletju so bili njegovi lastniki Šeremetjevi. V začetku 18. stoletja je prešlo veleposestvo v last kneza D. M. Golicina. Ze takrat so začeli graditi. Vnuč Dimitrijevi. Prihajali so tudi mnogi drugi, pregnanega križa je vse lepo dogradil, tudi dvorec. V začetku 19. stoletja je kupil to veleposestvo eden najbogatejših ruskih mogotcev N. B. Jusupov, ki je imel v 23 in ruskih gubernijah ogromno zemlje.

Leta 1812 so Arhangelskoje večidel razdejale francoske čete. Ze leta 1813 pa so ga znova zgradili. Leta 1820 je notranji del dvorca uničil požar, potem pa so ga no popravili in dobil je dokončno podobo, kakršno ima še zdaj. Vsi ti mogotci so imeli tisoče tlačanov. Njihove žuljave roke so cela desetletja spreminjali podobo narave. Po Oktobrski revoluciji so dvorec spremenili v muzej. Takrat je množica hoteli videti njegove svečane dvorane, v katerih je zbranih tudi mnogo slovečih umetnin. Povsod vidiš pečat klasicizma — na dvorcu z njegovimi harmoničnimi stebriči, na parku z njegovimi simetričnimi, nekam strogimi stezami in terasami in na kipih, razporejenih tako rekoč geometrično po vsem dvorcu. Vse to napravi na človek prijetno utrujeni z bogatimi vtisi vrtili

Pavay Broz

Čez KRANJSKEGA JANEZA ga ni!

NEKAJ TURISTIČNIH SLIČIC IZ SLOVENSKEGA PRIMORJA

Rahlo pljuska bivačica v kamniti zaklon, nekje ob obali Slovenske Istre... Brez pristanka se ziblje čolnič, na obeh krajih privezan... Samo malo naj se še dvigne sonce — pristanek bodo napolnili veseli kileci, mladina pa si bo prilačila čolnič in z njim široko morsko plan

Zanimivo: Koper kot središče Slovenskega Primorja nima železniške postaje. Torej nas je »Slovanikov« avtobus, pošteno nabit, peljal po preurejeni, lepi cesti Ljubljana—Koper k našemu morju. Ta cesta je pravzaprav edina zares dobra zveza Slovenskega Primorja z zaledno Slovenijo in preko nje s srednjo in zahodno Evropo.

»Za nas je ta cesta kot najkrajša zveza z zaledno prestiznega pomena« slišiš v Kopru.

Hkrati s preurejanjem ceste mislijo tudi na bencinske črpalke in avtoservise, vendar bodo letošnja sezona voznikom žal na uslugo še vedno le provizorične črpalke pri nekaterih trgovinah.

Zabeleženo

Prevelike razlike

Vprašanje razlik v ceni, ki se pojavlja v trgovini s kmetijskimi pridelki, in sicer gre za odkupno proizvajalčevu ceno do prodajne, ki jo plača potrošnik, je bilo že večkrat obravnavano. Vse dosedanje obravnave pa, sodeč po sedanjem stanju, niso rodile nikakih pozitivnih uspehov. Dokaz so ogromni razponi med odkupno ceno, po kateri dobijo plačane svoje proizvode kmetijski proizvajalci na koprskem področju, in ceno, po kateri plačajo te proizvode potrošniki v mestih nekaterih drugih pridelkov. Za primer navajam 15. junija t. l.

	okupna cena	prodajna cena (za potrošnika)
krompir	18 dinarjev	44 dinarjev
čebula	25 dinarjev	70 dinarjev
šebula	15 dinarjev	50 dinarjev

Iz navedenih podatkov je razvidno, da so med odkupno proizvajalčevu ceno in prodajno potrošniško ceno obširne razlike (pri čebulah 180%, šebuli celo 233%). Proizvajalci in potrošniki se upravičeno sprašujejo, kdo spravlja tako ogromno razliko v ceni in ali res ni moč to razliko zmanjšati in korist proizvajalcev, pa tudi v korist potrošnikov.

Trgovina z zelenjavo ima specifične pogoje, n. pr. naglo okvarljivost blaga, visok odstotek osuška, visoki prevozniki stroški, visoki stroški embalaže in podobno in je zato ni moč primerjati z ostalo trgovino. Vzile tem specifičnim pogojem pa tako ogromne razlike niso upravičene. Te razlike dokazujejo, da je sedanja organizacija trgovine s kmetijskimi pridelki slaba, oziroma neprimerna in podobno, verjetno pa tudi monopolistična.

Kmetijske organizacije na Koprskem in drugod so prva gospodarska organizacija, ki nastopajo v menjalnem procesu. Lahko trdimo, da je odkup v kmetijskih združenjih na področju Kopa in dober organiziran. Kmetijske zdruge pa so odkupne kmetijske pridelke obvezno oddajati združenemu podjetju oziroma obratu »Fructus«, ki krije za ostanje razlike v ceni tudi stroške za vzdrževanje Gospodarske poslovne zveze. S tem si je ostvaril »Fructus« na koprskem področju položaj, ki onemogoča, da bi prišli kmetijski proizvajalci na trg v večji meri vsaj brez dveh posredniških grostov.

Zdaj je v Ljubljani več manjših trgovskih podjetij, s katerimi v zelenjavo. Ta podjetja nabavljajo večino zelenjave in drugih kmetijskih pridelkov preko grostov in sicer neposredno od proizvajalcev. Poizkusi neposredne nabave teh trgovskih podjetij na drobno pri kmetijskih združenjih so postali brezuspešni prav zaradi monopolizma, ki je sedaj v polni meri uveljavljen. S tem seveda ne zanikamo potrebo po obstoju grostovskih podjetij, vendar pa zanimivem potrebo, da gre prek grostov večina kmetijskih pridelkov in še to v primerih, ko je možna neposredna povezanost med kmetijskimi združenji in podjetji, ki se ukvarjajo z drobno prodajo kmetijskih pridelkov.

Pri razpravljanju o teh problemih je treba upoštevati še razne druge momente, ki se pojavljajo, n. pr. plačevanje kmetijskih strokovnjakov, zaposlenih pri združenjih poslovnih zvezah, odstop dela morebitnega dobička kmetijskim združenjem po podjetjih, ki bi od teh prejemale kmetijske pridelke, omejitve prodajne razlike v ceni, odkup viškov kmetijskih proizvodov, ko je domače tržišče zasičeno itd. Vsi ti problemi so na primeren način rešljivi, le da bi bili odkodovani za to v taki meri kot dosedaj prodajalci in potrošniki.

Mislimo, da bi napravile razne organizacije, ki so povezane s proizvodnjo, odkupom in prodajo kmetijskih proizvodov veliko uslugo našemu gospodarstvu, če bi nakazane probleme reševale ne samo z vidika najnižjih stroškov. Pri tem naj bi sodelovali tudi naši odgovorni politični organi, ki lahko ocenjujejo vse take probleme s stališča splošne družbene koristi. F. J.

KAJ JE NASE NAJBOLJSE ALI NAJSLABSE PROPAGANDNO SREDSTVO

— »Že potek letošnje predsezona priča, da so bili naši lantski turistični ukrepi dobri. Pri tem mislim prvič: zgodnji objavo konkurenčnih predsezonskih cen, drugič pa izboljšanje odnosov na mejah in zmanjšanje formalnosti pri potnih dovoljenjih. Vse to je treba obdržati in niti za las popustiti. Obratno — nekatere velike potovalne agencije menijo, naj bi letos prišli na svetovni trg s cenami že takoj po končani glavni sezoni, torej konec avgusta.

— »Dobro ali slabo postrežen tuji ali domači gost je naše najučinkovitejše propagandno sredstvo«, celo učinkovitejšo od prospektov in člankov v tujih časopisih, ki so tudi zelo učinkoviti. Pa smo doslej v svojo škodo oboje zanemarjali... Torej se brez odlašanja lotimo dela tudi v tej smeri!

— »S cenami za prihodnje turistično leto moramo nastopiti v tujini že v avgustu. Kljub vsem težavam pa bi te cene na nikakršen način ne smele biti višje od letošnjih. Če bi jih korigirali,

bi bila 5% podražitev skrajna meja, sicer bodo v svetu spet nastopili dvomi v našo turistično solidnost, še toliko bolj, ker bi jih napihovala brezobzirna tuja konkurenca.

Razen tega — naša glavna sezona (od 15. junija do 15. septembra) je izrecno predolga in zato v primerjavi s sezono v Italiji in Avstriji nekonkurenčna. Zunaj se namreč začne glavna sezona s 5.—7. julijem, ko je konec pouka, in je zaključuje s 25. avgustom.

— »Kot ni možno uvesti rednega osemurnega delavnika v kmetijstvu, tako ni tega mogoče doseči tudi v gostinstvu, zlasti še v sezonskem gostinstvu. Zato je treba tudi v gostinstvu uvesti premije na vsa delovna mesta. V tem pogledu lahko pomeni veliko preokretnico tudi uvedba pavšala. Podjetjem na pavšalu pač ni ne jemlje pravice, da ne bi vpeljala nagradjevanje po odstotku na promet, ki ga je član kolektiva dosegel po redno izplačano osemurnem delavniku. Pri nas smo na nekaterih delovnih mestih to že uvedli in človeku izplačamo njegov odstotek še isti večer — kar zelo stimulatívno vpliva.« B. F.

Ko bi le bilo življenje kakor mreža, da bi se v njenih okencih lovili dnevi, da bi se ne mogli ujeti v pentlje, tako naglo in venomer skupaj s soncem potapljati v nič... Kako bi šele tedaj krpali svoje mreže! Toda ribič bržčas ne misli na to, kvečjemu na roparsko ribo, ki mu je s požrešnim gobcem razrgala pravo, resnično konopljeno mrežo.

FOTOGRAFIJA — SOVRAZNIK NASEGA TURIZMA

»Am — Evropa« je med največjimi in zelo zanesljivimi potovalnimi agencijami v Zahodni Nemčiji. Največje hotelsko podjetje ob jugoslovanskem Jadranu »Palace hotele« v Portorožu ima s to agencijo dobre poslovne stike. Toda pred nedavnimi je agencija pisala pismo, iz katerega povzemamo:

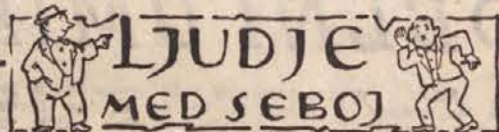
»Neprestano se ponavljajo težave pri izstavljanju viz. Nekateri vaši konzulati poslujejo v tem pogledu zelo počasi, tako da se včasih pripeti, da naši odjemalci še nekaj ur pred odhodom avtobusa ne vedo, ali so vizo dobili ali ne. To zelo moreče vpliva in tudi mi smo zato prisiljeni poslovati z dokajšnjo negotovostjo. Letos smo potovanje v Jugoslavijo propagirali z veliko iniciativo, toda če se bodo podobni primeri nadaljevali, jih bomo prisiljeni ustaviti.

Jugoslavija je razen Španije edina evropska država, ki še ima vize. Zato bi morali na tekoče poslovanje z vizami dosti bolj paziti, kajti včasih pride do vtisa, kot da vam ni do tujenskega prometa.

Direktor »Palaca« Ado Cvirn pravi: »Res smo letos pri vizah marsikaj izboljšali. Toda ne gre za ceno viz, ampak za postopek, ki je sodobnemu tujcu zelo odveč in ga marsikdo tudi ne razume, saj se lahko po ostalem soetu giblje samo s potnim listom.

Saljivo močevanje ob časi vinca ali zdravilnega »geruša« je rudarjem v krvi... Zakaj pa je idrijska dramatska skupina vzlic lepemu odru tako nedelavna, je druga reč

Najboljša nagrada

Študent, ki je mesece in mesece iskal sobo, je v članku »Človek je človeku volk« med drugim napisal:

»V hiši blizu Opere je gospa oddajala sobo za 7000 din mesečno.

Ta stavek je oživel zgodbo, ki mi jo je pripovedoval neki drugi študent, ko je, blodeč po Ljubljani, iskal stanovanje.

»V vegasti podstrešni izbi, z lino v steni in brez podnice na tleh, v izbi brez peči so stale tri majave železne postelje.

Za tri študente bi bilo prostora v tej opremljeni sobi in vsak naj bi mi dajal po dva tisoč din — Tako je dejala lastnica stanovanja, medtem ko sem se sam spraševal, če je vsa hajta v oddaljeni periferiji mesta vredna te najemnine. Zraven sem premišljeval, kakšno suho zlato si lahko kujejo ljudje z revno, odvisno podstrešno, »opremljeno sobo«, v času stanovanjske stiske ko je od vprašanja, dobiti sobo ali je ne dobiti, včasih odvisen za mladega človeka ves študij.

Skoda, da se takrat nisem spomnila na ženo v naši soseščini. Če bi se, bi bila z mirno pestjo lahko dejala:

Ne, saj niso vsi ljudje taki. Morda jih res ni veliko, ki ne iščejo v stiski sočloveka samo korist, vendar so med nami tudi taki, ki radi pomagajo.

Odpovedela je kmalu po osvoboditvi in ostala, že vsa osi-pela in stara, sama o skromnem, vendar zdravem in lepo opremljenem stanovanju. Ni imela otrok, ob zatonu življenja pa je njen miren kot oživel.

Z osmošolcem z dežele, ki se je odločil za inženirski poklic, sta se dogovorila: stanovanje bo pri njej in ker je revna, naj bi več kot skromna odškodnina za sobo zadoščala. Fant pa je imel prijatelja, študenta kemije in študenta prava, ki sta bila prav tako, kot on sam še pred nekaj dnevi, brez stanovanja. Ze po prvih prošnjah je žena pustila:

Tretji pa si je že ustvaril družino, tu v bližini, in si s pomočjo podjetja in posojila zgradil hišico. Včasih ob nedeljah povabijo na dom staro ženo.

Le malokdaj slišimo o takih primerih, da človek človeku velikodušno ponudi roko v pomoč in žanje kasneje za to tudi toplo hvaležnost. Bolj pogosto beremo o malih oglaših hladno preračunane besede:

»Proti nagradi 50.000 din oddam sobo v najem.«

Morda pa tudi one lepše strani življenja med ljudmi niso tako maloštevilne. Morda so le bolj skrite in ne vemo zanje. M. N.

ŽIVO SREBRO IN PRAZNIČNA PIHALA

• Veselo praznuje Idrija
• dan rudarjev

V sencih košatih kostanjev sta se hladila dva stara Idrijčana...

Kakor so, upamo, svoj rudarski dan tudi ostali slovenski rudarji postavili na najbolj trdne temelje, tako so to v Idriji zagotovo storili — pred praznovanjem so si razdelili del dobička. Tak dan je pač treba počastiti, to je enkrat ena, čeprav ne po vzoru ranjkega knapa Žepka, ki jih je imel menda sam več za ušesi kot ves sedanji rudarski mladi rod. Ko je Žepk, ta idrijska rudarska korenina, umiral, so v njegovem griu našli »frakeli« in pravilo, da je zaradi njega umrl. Žepk je namreč svoj živ dan popil voliko »geruša« (grenkega in žgočega rudarskega zdravila), ki ga idrijski rudarji

še dandanašnji zelo cenijo, da se ta njegova smrt lahko označi za naravno.

No, Žepki v Idriji počasi umirajo, dasi zagotovljen zaslužek v živobrem rudniku usmerja tudi večino današnjega mladega rodu v rudarski poklic. »Dandanašnji je treba bolj trdo prijeti na delo, pa ni več toliko časa za šale.« razlagajo stari Idrijčani pomanjše šaljivosti med rudarji. Toda kdor obišče idrijske rudarje, mora priznati, da je humor še vedno njihova bistvena lastnost in da so resno pripravljivi svoj praznik čim bolj veselo preživeti.

DESET LET, KI TRAJAJO ZE SKORAJ STO LET

V sencih košatih kostanjev sta se hladila dva stara Idrijčana. Pozdravili smo ju in pobrali po poklicu njihovih očetov. Spogledala sta se.

»E, kaj naj bi bila! Moj stari je bil knap, jaz sem delal v jami in mojim potomcem bo rudnik dajal kruh. Tu ni kaj spraševati!« sta odvrnila oba v en mah.

Res ni kaj spraševati. Peto stoletje že teče, od kar se v Idriji iz roda v rod podeduje rudarski poklic. Pa vendar nismo odnehali: »To nam povej, ali je ruda res še izčrpana in je idrijski rudnik zapisan neizbežnemu koncu?«

Spet sta se oba bivaša rudarja spogledala.

»Veste, to so že za časa ranjke Avstrije govorili, da bo rudnika najosorneje čez deset let konec. Tudi pod Italijo so to govorili in menda se še danes najdejo nekatere britne glave, jci to pogrevajo. Sami pa ste videli, da rudnik še nikdar ni posloval bolj na široko kot prav sedaj...«

SVETLA IN TEMNA STRAN SKRBI ZA ČLOVEKA V RUDNIKU

Zdaj dela v rudniku nad tisoč rudarjev. Predsednik njihovega sindikata nam je dejal:

»Letos je gleda skrb za delovnega človeka pri nas bolj kot je bilo prej. Novi delavski svet in upravni

Na predsedniku sindikata Idrijskega rudnika tovarišu Strnadu je bilo očitno videti, da je bilo med pripravami na Dan rudarjev treba veliko organizacijskega dela in napre-zanja. Toda danes popoldne, na večer pred svojim praznikom so se »knapi« iz vseh štirih obratov, to je iz jaška »Delo«, jaška »Borbe«, Topilnice in Zunanjih obratov pomerili med seboj in še z mladinsko ekipo v vlečenju vrvi, v balneanju, tem poglavitnem rudarskem športu v Idriji, in naposled tudi v šahu.

Med pisanim spredom, ki bo na sam Dan rudarjev v Idriji, omenimo predvsem sprejem zastopnikov sindikata, uprave in »Svobode« jeseniške Železarnice, ki bodo jutri skupaj s svojo godbo na pihala idrijskim rudarjem vrnilli tovariški obisk.

in podvzeli mnoge varnostne ukrepe. Predvsem sedaj sistematično zamerjajemo skupine, zaposlene na okuženih delovnih mestih. Običajno se te skupine menjajo na šest dni, na bolj ogroženih delovnih mestih pa na 3 do 4 dni. Tod smo tudi delovni čas skrcili na 6 ur, ne da bi pri tem trpele plače. Uspeh je očitno, v zadnjem času je poklicnega obolevanja skoraj za polovico manj kot prej.

Predsednik je prišel na temnejšo plat:

»Preden povem, da naš kolektivni klub svojim osebnosti, težkim delovnim razmeram in destvu, da smo blizu morda, še vedno nima lastnega počitniškega doma, moram poudariti, da smo doslej vsa prosta sredstva v pod-

»Balneanje« je med idrijskimi rudarji najbolj priljubljeno razvedrilo

odbor, v katerih je več mladih ljudi kot prej, sta pokazala tudi dokaj več razumevanja za delovnega človeka. Za primer vzemimo naše najhujše zlo: okuženje z živorebrnimi hlapi. Zaradi te poklone bolezni so mnogi stari in tudi nekateri mlajši rudarji izgubili zobe ali pa vsaj zelo resno oboleli v ustih. Se-vedno nam ta bolezen iztrga od dela tega ali onega rudarja za najmanj tri tedne.

Vendar danes se lahko ugotovimo, da se je začela higijensko-tehnična zaščita po obratih res uveljavljati. Naposled je bil potrjen ustrezen pravilnik, nastavlili smo varnostnega tehni-

jetu vlagali v najbolj pereča in neodložljiva modernizacijska in obnovitvena dela, ter je tako za sindikat primanjkovalo denarja.

Sedanji delavski svet je sicer še sklenil, da si bomo uredili lasten počitniški dom. Vendar so nam novi gospodarski instrumenti zelo zaostriji položaj, zlasti negativni faktor na iz-zvožnega srebra. Če skupnost letos naših obveznosti ne bo omilila, nam bo celo za plače po tarifnem pravilniku zmanjkalo 80 milijonov dinarjev. To in še marsikaj zanimivega nam je pred Dnevom rudarjev povedal predsednik sindikata idrijskih rudarjev.

Novice

LETNA KONFERENCA ORGANIZACIJE ZB KRANJSKEGA OKRAJA

Minulo nedeljo je bila na Jesenicah letna konferenca organizacije ZB okrajnega odbora Kranj, ki se je udeležilo več kot 120 delegatov. V svojem poročilu na njej je predsednik Ivan Bertonec-Johan med drugim dejal, da mnogi nekdanji borci večkrat pozabljajo na grozodejstva, ki jih je delal pri nas okupator. Nadalje je govoril o možnostih, ki jih nudimo članom ZB za njihovo strokovno izpopolnitev na raznih solah.

SLOVO OD ČUFARJEVE MAME

V ponedeljek popoldne so se Jeseničani poslovili od pokojne Čufarjeve mame. Življenjska pot pokojne je bila kaj trpka, saj je pred vojno trpela pomanjkanje in ponizanje, med vojno pa jo je okupator zaprl v taborišča, ker je vse svoje življenje posvetila otrokom, ki so živeli in umrli za lepšo bodočnost našega ljudstva.

V MOKRONOGU SO PRAZNOVALI OBČINSKI PRAZNIK

Minulo nedeljo so v Mokronogu na Dolenskem praznovali svoj občinski praznik, na kate-

Pogled na Mokronog

rem so sodelovali mladi kulturniki, pa tudi sprevod občanov so organizirali. Popoldne je bila slavnostna seja obč. ljudskega odbora, ves popoldne pa so predvajali domači film »Dolina miru«.

PRIMORSKE PRIREDITVE BODO SLOVESNO ODPRLI

V petek, 5. julija bodo v Kopru slavnostno odprli letošnje prve Primorske prireditve. Na večeru opernih arij bodo nastopili operni solisti Vilma Bukovičeva, Miro Brajnik in Lado Korosec ter 60-članski orkester Radia Ljubljana. V načrtu imajo ta mesec še 12 umetniških prireditev v Kopru, Izoli in Piranu. Odbor za te prireditve je sklenil, da bodo prihodnje leto organizirali umetniške nastope razen ob obalnem pasu tudi v Postojni Sežani in Ilirski Bistrici.

DIJAŠKI DOM V RUŠAH BODO UKINILI

Spriču zmerom manjšega števila dijakov so na zadnji seji Obč. LO v Rušah sprejeli sklep o ukinitvi dijaškega doma. V ta namen so imenovali posebno likvidacijsko komisijo, sklenili pa so tudi, da bodo otroke padlih borcev in žrtev fašističnega nasilja oddali v oskrbo v dijaški dom v Slovenski Bistrici.

GASILSKE VAJE V KRANJU

Minulo nedeljo ponoči so bile v Kranju velike gasilske vaje, ki so zelo dobro uspeli, saj so posamezne gasilske organizacije dokazale svoje sposobnosti in naglono pri izvedbi vaj. Dvanajst društev je najprej izvedlo veržno, nato pa še mokro vajo. Pri teh zahtevnih vajah se ni pripetila nobena nesreča.

MLADI ZADRUŽNIKI SO SE POSVETOVALI

Pred nekaj dnevi sta bili v Kopru in Postojni posvetovanji mladih zadržnikov, ki se ju je udeležilo blizu 80 zastopnikov kmetijskih zadrž iz vseh občin koprškega okraja. Mladim zadržnikom je med drugimi govoril tudi sekretar OK ZK v Kopru Albert Jakopič.

PLANINSKO KOČO BODO ODPRLI

Prihodnjo nedeljo bodo na Slavniku odprli planinsko kočo. Ob tej priložnosti bodo planinska društva iz Kopra, Sežane in Hrpelje organizirala množične izlete. Kočo so zgradili z gmotnimi sredstvi Planinske zveze LRS ter s prispevki športnih in drugih društev ter gospodarskih organizacij koprškega okraja.

DELOVNI PROGRAM ZA POSPEŠEVANJE KMETIJSTVA

Komisija za pospeševanje kmetijstva pri OLO Maribor je sestavila delovni program, tako da je vse delo porazdelila na več podkomisij. Le-te bodo začele zbirati statistične podatke o razvoju kmetijstva v zadnjih petih letih. Na osnovi teh podatkov bodo sestavili program za razvoj kmetijstva in zadržništva ter živilske industrije do leta 1961.

O PROBLEMATIKI GRADNJE STANOVANJ NA KOPRSKEM OBALNEM PASU

Tri tisoč nerešenih prošenj

Kje je izhod iz stanovanjske stiske? — Pomanjkljiva kanalizacija in neustrezne sanitarne naprave so velika ovira — Letos so se gradnje v Kopru in Izoli zakasnile za skoraj dva meseca

Na koprskem obalnem področju je stanovanjsko oprašnje iz dneva v dan bolj pereče. Samo v Kopru, Izoli in Piranu je na stanovanjskih uradih okrog 3000 nerešenih prošenj. Toda vrste prošencev se še množe, ker se to področje naglo gospodarsko razvija. Vzlic skrajnim prizadevanjem organov ljudske oblasti se je položaj v zadnjih letih le malo popravil in tudi letos ne moremo pričakovati kakih večjih rezultatov, ker pač primanjkuje sredstev. Vzlic vsemu pa menimo, da se nismo izčrpali vseh možnosti, da bi se položaj popravil.

V KOPRU JESEN 176 NOVIH STANOVANJ

Dobri poznavalci razmer trdijo, da je stanovanjski fond na koprskem obalnem pasu tako izrabljen kakor malokje v državi. Te trditve v glavnem drže, čeprav po osvoboditvi nismo dosti manj gradili kakor na drugih področjih Slovenije. Toda nobeno drugo področje Slovenije ni podedovalo tako siromašnih in zamarnjenih stanovanjskih stavb in malokje so zabeležili tako nagel gospodarski razvoj in s tem tudi tako naglo povečanje prebivalstva. Morda bi bilo danes na koprskem obalnem področju več stanovanj, če bi bila urejena kanalizacija in razne sanitarne naprave, toda občine so morale vzporedno s stanovanjsko stisko reševati tudi to vprašanje, ki ni nič manj pereče.

Iz načrtov vseh treh občin je razvidno, da bodo letos v Kopru, Izoli in Piranu z lastnimi sredstvi in s sredstvi republiškega sklada krili okrog 10% vseh potreb. V Kopru bo jeseni pod streho več

novih stanovanjskih blokov z 216 stanovanji, v Izoli bodo zgradili 20 stanovanj in samski dom s 70 ležišči, v Piranu pa bodo zgradili oziroma preuredili okrog tri sto stanovanj. Razen tega je treba računati še na nekaj zgradb, ki jih bodo zgradili zasebniki, vključeni v stanovanjske zadruge.

PROBLEME REŠEVATI BOLJ ŽIVLJENJSKO

Večino problemov okrog gradnje stanovanj na Koprskem rešuje okrajni Zavod za stanovanjsko izgradnjo v Kopru. Namen te ustanove je pomagati investitorjem in interesentom, da bi zgradili čim cenejša, sodobna in udobna stanovanja. V zvezi s tem je začel zavod uspešno reševati razna vprašanja, ki zadevajo zazidalne načrte, odkupe zemljišč in druga pripravljajna dela. Toda pri svojih prizadevanjih je večkrat naletel na težave. Na koprskem področju namreč še vedno trajajo razprave o tem, katero staro hišo bi podrl in katero pustil, tudi po več mesecev. Res je potrebno zaščititi najpomembnejše kulturne spomenike in upoštevati turistične in razne druge činitele, toda če bi se problemov lotevali nekoliko bolj življenjsko, ne bi prav nič škodovalo. Zaradi raznih zadržkov se je na primer letos gradnja novih stanovanjskih objektov v Kopru in Izoli zakasnila za skoraj dva meseca.

Nezaposlenost rešujejo

V Babnem polju na Notranjskem je precej ljudi nezaposlenih. Zato je mizarsko podjetje v Starem tgu pri Ložu ustanovilo v Babnem polju majhen obrat za izdelavo kitar, ki jih bodo s pomočjo Tovarne glasbenih instrumentov »Melodijec« v Mengšu izdelovali. Razen tega bodo izdelovali razne drobne lesene predmete iz odpadkov. Tega dela se bo najprej lotilo blizu 20, ko pa bo steklo, še 10 ljudi.

Občinski praznik v Lendavi so zaključili z velikim zborovanjem, na katerem sta nastopili tudi slovenska in madžarska folklorna skupina. Na sliki: Folklorna skupina madžarske narodne manjšine v Lendavi.

»GEOSONDA«

PODJETJE ZA RAZISKOVALNA DELA

BEOGRAD — ULICA VOJVODE DOBRNJCA 50

poziva vse delavce in uslužbence, ki so bili v delovnem odnosu s podjetjem leta 1956 in imajo pravico do deleža pri končni razdelitvi plač iz dobička

po členu 62 uredbe o plačah delavcev in uslužbencev, naj se javijo podjetju zaradi uveljavljanja svojih pravic. — Kolikor se te osebe ne bi javile v roku treh mesecev od dneva objave tega oglasa, izgube pravico na prejem plače iz dobička. 2138

DELOVNI KOLEKTIV TRGOVSKEGA PODJETJA IN KLAVNICE IZ DOLA PRI HRASTNIKU

ČESTITA ZA OBČINSKI PRAZNIK — DAN RUDARJEV — IN ZA DAN BORCA — VSEM PREBIVALCEM OBČINE HRASTNIK

Ce ob zaključku na kratko odgovorimo na vprašanje, ki smo si ga zastavili v naslovu, potem moramo poudariti predvsem naslednje: vsekakor nismo izkoristili še vseh možnosti za omilitev stanovanjske stiske in še vedno nismo dosegli, da bi se vsi — od podjetij, ustanov in organizacij do zasebnikov — čutili enako odgovorne za rešitev tega vprašanja. Hkrati bo treba zainteresirati čim več interesentov, ki se žele naseliti na obalnem področju ali imajo tu kakršne koli interese, da vlagajo sredstva ne samo v nove gradnje, ampak vzporedno s tem tudi v stanovanja. L. O.

Eden izmed novih stanovanjskih blokov v Kopru

V šmarske »atomske toplice« na zdravljenje

Z zdravilnim vrelcem se bo okrepił šmarski turizem

Od Šmarja proti Harinzlakam lahko človek vsak dan sreča sjevozvrstne »romarje«. Prihajajo z vseh strani, peš, na kolesih, v avtomobilih. Mnogi med njimi se opirajo na palice, bergije in svoje spremeljivalce. Tožijo o revmatizmu, išiasu, slabosti in boleznih vseh vrst. Ze od rane pomladi prihajajo, vsak dan jih je več. Privlačujejo jih Harinzlake, samotni kraj blizu Šmarja.

Pod skalo, malo stran od ceste, ki drži v Podčetrtku, izvira topla voda, ki ji prisojajo izredno stopnjo radioaktivnosti. Prav to in še druge snovi, ki jih bruhča čudodelni vrelce, vzbuja upe in hrepenenje bolnikov.

In res je med njimi mnogo takih, ki so prišli sključeni in oprti na palico, po nekaj kopelih pa odšli vedri in poživljeni. Novica o »atomskih toplicah« se je tako sama od sebe razširila in privabila v šmarski kot nove turiste. Zanimanje za zdravilni vrelce, ki daje izredno toplo vodo, je z vsakim dnem večje. Pri samem izvru pod skalo je postal tolmuček premajhen, kopalcev je toliko, da težko pridejo na vrsto. Zato te dni kopljejo nov bazen, ki ga bodo v kratkem zabetonirali in spustili vanj zdravilno vodo. Domnevajo pa, da je izvirek vode tudi na tej strani Sotle, nasproti Harinzlakam, kjer je kosček travnika ob glavni cesti za močvirjen s toplo vodo. Občinski ljudski odbor v Šmarjah bo poskrbel, da to zemljišče preiščejo in s primernim odkopom omogočijo vodi, da prode v večji količini na svetlo. Kolikor bo to uspelo, nameravajo tod zgraditi sodobno kopalnico.

Termalni vrelce so šele pred nedavnim odkrili in spoznali njegovo učinkovitost. Zato ob samem izvru ni nobenih prenočišč za številne obiskovalce, ki bi radi po več dni ostali na kopanju. Nekaj kmečkih hiš v bližini ne premore toliko prostora, kot bi ga potrebovali, razen tega sobe niso primerne za turizem.

V Šmarjah so te dni prenovili svoje gostišče in ga primerno opremili. Novi hotel, ki so mu dali ime »Jelše« bo lahko sprejel na penzijsko oskrbo tudi turiste, zlasti take, ki si želijo kopanja v termalnem kopalnišču. Do kopalnišča bodo uvedli redno prometno zvezo. Cena penziona je ugodna, saj bo znašala le okrog 450 do 500 dinarjev na osebo. Z novim termalnim kopalniščem se

Mariborska

MALA KRONIKA

● SKUPINA 206 MALČKOV IZ MESTA IN OKOLICE JE SREČNO PRISPELA V KOLONIJO V FUNATU NA OTOKU KRKU. To je letos že druga izmena zdravstveno ogroženih deklic in dečkov, ki bodo predvsem po zaslugi Okrajnega odbora Rdečega križa in Okrajnega odbora Rdečega križa in Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Mariboru prebili po 31 dni ob Jadranu. Z mariborske glavne železniške postaje so pretežno vsehli obrazov odpotovali proti koncu minulega tedna in so se po približno 20 urah vožnje po železni cesti in morju z daljšim postankom na Reki vred naselili v Funatu tako v prostorih glavne stavbe mariborske zdravstvene postojanke kot tudi v pravkar dograjenih in urejenih dveh sodobnih paviljonih. Malčki so bili med dolgo potjo dobro razpoloženi, saj so mnogokaj novega in zanimivega videli

že do Reke. Vendar posebno doživetje je bilo za vedno med njimi prvo srečanje z morjem. Zdjaj se v njem že pridno in veselo kopajo in se bodo v drugi polovici tega meseca vrnili domov nedvomno pravi tako porjavili in navdušeni kot njih 98 vrstnikov iz prve izmene.

● DELOMA DOKAJ TEMELJITO OBNOVLJENI PROSTORI PRIVABLJAJO V HOTEL »ZAMOREC« CEDALJE VEČ DOMAČIH IN TUJIH GOSTOV. Tako je na primer junija v primerjavi z majem porasel celotni promet podjetja za 10 odstotkov, vtem ko so nočne vrge celo za 20 odstotkov več. Seveda sta oba pokazatelja v nemajhnih meri rezultat sezonskega priliva turistov, po drugi strani je res, da zlasti inozemci pred obnovo vitivjo prostorov niso v tolikem številu zahajali v ta mariborski hotel. Sicer pa so bila preureditvena dela nujna že zaradi tega, ker Maribor razpolaga z razmeroma zelo skromnimi bolj ali manj sodobno urejenimi turiskoprometnimi zmogljivostmi. Zato je bil pravzaprav že skrajni čas, da so vodstvu hotela »Zamorec« omogočili največje dolgoročnega posejila predvsem za obnovo desetih sob s skupaj dvajsetimi ležišči. Teh prostorov namreč doslej niso centralno ogrevali in vanje vrh tega ni bila napeljana niti topla voda. Spričo tega so bili vzhite hotelski stiski v Mariboru marsikdaj nezasedeni. Mnogo več gostov pa bo odslej želelo prenočevati tudi v prvem nadstropju, kjer so 12 sob s skupaj 30 ležišči opremili z novim pohištvo. Razen tega so v zadnjih desetih mesecih vse sobe in hotelske hodnike dodobra očistili in preprekali, na novo prekrili streho, obnovili fasade, navdali novo točilno mizo, uredili vrt in montirali nova parna kotla. Tako bodo prihodnje pozno jesen mogli nasledel prvokrat centralno ogrevali vseh 35 sob s skupaj 70 ležišči. Naj k vsemu temu dodamo še kritično pripombo: če je vodstvo podjetja »Zamorec« ob dokaj izdatni pomoči ljudskega odbora mestne občine Center poskrbelo za sodobnejšo ureditev hotelskih prostorov in naprav, potem naj bi natakaj ob ustreznem sodelovanju kuhinjskega osebja nekoliko »obnovili« tudi postrežbo na vrtu, kjer gostje kdaj pa kdaj negodujejo zlasti zaradi čezmerno ohlajene hrane. Vj. K.

KAM NA DOPUST, KAM NA IZLET?

V šmarske »atomske toplice« na zdravljenje

Z zdravilnim vrelcem se bo okrepił šmarski turizem

lone šmarske doline, ki bi jo lahko takoj preuredili v letovišče.

Kaže, da je zanimanje kopalcev v »atomskih« toplicah šlo mimo dejanskih možnosti, ki jih je imel šmarski turizem. Zato se Šmarčani trudijo, da bi zamudno nadoknadili, da bi razširili upravičen sloves svojega zdravilnega vrelca. Mnogi, ki bodo prišli v Šmarske toplice, bodo lahko že letos našli penzijsko oskrbo in vse, kar jim lahko lepo in živahno Šmarje nudi. —od

Lep zaslužek

nudimo podjetnim osebam s prodajo časopisov v Ljubljani

Interesenti naj se zglasijo osebno v Upravi LJUDSKE PRAVICE — LJUBLJANA — Koptarjeva 2/I

Zaželeni interesenti z lastnim stanovanjem

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA TOLMIN

razpisuje

na podlagi 95. člena statuta občine Tolmin naslednja delovna mesta v upravnih organih občinskega ljudskega odbora:

- pomožni uslužbenec v registraturi nižja strokovna izobrazba z najmanj 2 leti prakse v registraturi ali arhivu
 - referent za gradbene in komunalne zadeve srednja strokovna izobrazba z najmanj 5 let upravne oz. strokovne prakse
 - referent za delo priznana srednja strokovna izobrazba z najmanj 4 leta upravne prakse
 - referent za plan srednja ekonomska ali nje podobna šola in najmanj 4 leta upravne prakse
- Za vsa delovna mesta plača po uredbi, za zadnja tri delovna mesta pa tudi dopolnilna plača do 3000 din.
- Interesenti naj dostavijo pisмено prošnjo, življenjepis, opis dosedanje službe in dokaz o strokovni izobrazbi na občinski LO Tolmin najkasneje do 31. julija 1957. Prošnji je treba priložiti za 180 din državnih taksnih namklic in 90 din v gotovini za občinsko takso.

Na veliko vrtno zabavo

4. JULIJA OD 15. URE DALJE

na vrtu gostilne »Šiška« v ulici Milana Majcna 24 VAS VABI KOZVVI SPODNJA SIŠKA

Ples • srečolov • bar • Igra priznani sekstet »Veseli tekstilci«

TELESNA KULTURA

PRED DRUGO GYMNAESTRADO

Vsa Evropa v Zagrebu

pa tudi opazovalci iz Afrike in Azije

Zagreb, 2. julija. - Glavno mesto Hrvatske se pripravila na sprejem telovadcev iz 15 drzav, ki bodo sodelovali na II. gimnaestradi od 10. do 14. julija.

mimo svoje telesne vzgoje pokazale tudi svoje najbolj kvalitivne dosezke. Vsekaror bodo gledalci imeli priloznost videti zelo lepe in zanimive vaje udelezencev iz raznih dezel.

Brzobjavke

MONTEVIDEO, 1. jul. (Reuter). V kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo v Montevidueu Uruguay premagal Kolumboja z 1:0 (0:0).

HELSINKI, 2. julija. (Reuter). Na mednarodnem atletskem mitingu v Helsinkih je Amerikanec Frank Bouvin pretekel 400 m v casu 47,7 sekund, Finec Salsola pa 1500 m v casu 3:44,0 minut.

MEXICO CITY, 1. julija (AP). - Nogometna reprezentanca Mehike je premagala reprezentanco Kanade s 3:0 (1:0). To je bila predzadnja tekma kvalifikacijskega tekmovanja za svetovno nogometno prvenstvo v II. severnoameriski skupini, ki v njej tekmujejo Mehika, Kanada in ZDA.

KRAKOV, 1. julija (Reuter). - Poljska atletska reprezentanca je premagala CSR s 12:31 pri moških in s 56:49 tockami pri zenskih reprezentantah. Boljski rezultati: 1500 m: Jungwirth (C) 3:40,9, daljina za zenske: Krzeszinska (P) 612 cm, kopje za zenske: Flieger (P) 53,28, 10.000 m: Zatopek (C) 39:00,9.

ATENE, 1. julija (Tanjug). - Na mednarodnem atletskem mitingu v Atenah je svetovni rekorder v metu kladiva Krivonosov (SZ) dosegel rezultat 65,70 m, kar je za 62 cm slabse od njegovega najboljsjega rezultata. Evropski rekorder v skoku s palico, Grk Rubanis, je zue drugic v zadnjem tednu preskočil 440 cm, vendar ni uspel izboljsati evropskega rekorda, ker je trilateral podrl lestvico na visini 85 centimetrov.

PARIZ, 2. jul. (Tanjug) v 45ti etapi mednarodne kolesarske dirke »Tour de France« je zmagal Francoz Trochut, ki je 248 km od Charleroi do Metz prevozil v casu 6:29,54. Z njim so prispeli na cilj se Francozi Grousard, Berthold in Lauredi. V generalnem plasmanu se vedno vodi Francoz Anquetil pred Belgijcem Janssensom in Francozom Forresterjem.

ZADNJE PRIPRAVE

Kranj, 2. julija. Vceraj so se v Kranju zacele skupne priprave vseh clanov drzavne kegljske reprezentance, ki bo sodelovala na svetovnem prvenstvu. Na pripravah sodelujejo:

moški - Martelanc, Stare, Likovnik, Strzaj, Grom (vsi iz Slovenije); Pogelsek in Smoljanovic (oba iz Hrvatske); zenske - Erjavc, Novak, Smrjar, Cadez (vse iz Slovenije), Bulic, Pipinic in Asic (vse iz Hrvatske). Priprave bodo trajale do sobote, ko bo reprezentanca odpotovala na Dunaj, kjer se bo v torek 9. julija zacelo svetovno prvenstvo. Na tem prvenstvu bodo sodelovale reprezentance iz 10 drzav, in sicer: Avstrije, Vzhodne in Zahodne Nemcije, Svije, Francije, Posarja, Madzarske, CSR, Romunije in Jugoslavije. Po koncanem svetovnem prvenstvu, ki bo trajalo 5 dni, bo nasja reprezentanca »odpotovala« z Dunaja v Prago, kjer bo povratno meddrzavni dvoboj moških in zenskih reprezentanc Jugoslavije in CSR.

KOLESARSKA DIRKA OKROG AVSTRILJE

Baje cedalje boljshi. Watens, 2. julija. (APA). - V tretji etapi kolesarske dirke »Okrog Avstrilje« je zmagal Avstriljec Franz Deutsch, ki je 245 km od Walscha do Watensa prevozil v 6 urah in 45,48 min. Jugoslavanski dirkalci so v tej etapi uvrstili: na 8. mesto Bajc 6:51,40, na 11. mesto Sebenik 6:56,42 in na 31. mesto Flajs 7:30,9.

V generalnem plasmanu vodi Sved Geranson s 16:12,37 pred Poljakom Kowalskim 16:15,55. Izmed Jugoslovanov je najboljshi Bajc na 13. mestu 16:27,46, Sebenik je 36., Flajs pa 40.

Prvenstvo Gorenjske v atletiki

Kropa, 2. julija. V Kroplu je bilo zakljuceno letosnje okrajno prvenstvo »Partizanas Gorenjske«, na katerem je sodelovalo prek 200 atletov in atletinj. Prehodni pokal Okrajne zveze »Partizanas Kranj« sta osvojili ekipi Skofje Loke in Strazisce.

KRIM: BORAC

Danes ob 17.30 bo na igrišču Krina na Rakovniku finalna pokalna tekma med domaćim Krimom in Borcem. Tekma obeta, da bo zelo zanimiva, ker se odloča o prvaku Ljubljanske podzveze.

DNEVNE NOVICE

Krajevni odbor ZB Smarjeta pri Novem mestu bo na dan borce 4. julija 1957 ob 10. uri dopoldne odiril spominsko ploščo na »Bereticeva« zidanih v Gorenji vasi nad Smarjeto, kjer je bila leta 1942 partizanska bolnica. Vabimo vse bivše borce-partizane in ostalo pečivstvo, da ta dan pohite na mesto odkritja spominske plošče in obude spomine na čase pred 15 leti. Po odkritju spominske plošče bo na istem kraju velik partizanski miting. Pridite 4. julija na Dolenjsko. Ne bo vam žal. - Krajevni odbor ZB Smarjeta.

Protiperonosopna služba. Poročilo z dne 2. julija 1957. Srednje dnevne temperature so se včeraj gibale v mejah med 23 in 25 stopinj. Maksimalne temperature so povsod preslele 3 stopinj C. V vinorodnih predelih Slovenije padavin ni bilo, razen Smarja pri Sežani, kjer je bila močna ploha in je padlo 18 mm dežja.

Napoved: Visoke zračne temperature v zadnjih dneh lahko povzročijo, da se začne pojavljati po vinogradih ooidj (pepelasta plesen). Zato svetujemo vinogradnikom, naj po svojih vinogradih zasledujejo omenjeno bolezen in naj vinograde zveplajo. Vinogradniki okolice Sežane, kjer je včeraj padlo več dežja in slaba toča, pa naj izvršijo dopolnilno škropljenje svojih vinogradov.

V ostalih krajih Slovenije se ni potrebno škropliti vinograde.

KMETIJSKI INŠTITUT SLOVENIJE in HIDROMETEOROLOŠKI ZAVOD LRS

VESTI IZ KRANJA

STORZIČ: japonski film »Atomaska bomba nad Hirošimo«. Predstavi ob 17.30 in 20. LETNI KINO »PARTIZANE: ameriški barvni film »Vzhodna - zahodna strana«. Predstava ob 20.30. V glavni vlogi Ava Gardner, James Mason, Barbara Stanwick in Van Heflin.

Vesti z Jesenic in okolice

Zdravniško dežurno službo ima od 29. jun. do 5. jul. dr. Avgust Tancar, Gosposvetska cesta.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Sreda, 3. julija ob 20: A. Marodič: »Operacija Altmark«, v počastitev praznika dneva borca.

RADIO: premiera ameriškega barvnega filma »Pot v Hollywood«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Doris Day.

»PLAVZE: zaprti. ŽIROVNICA: nemški barvni film »Kamentlo seces«. Predstava ob 20.30. Samo danes!

DOVJE - MOJSTRANA: italij. barvni film »Dekle z reke«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Sophia Loren. Samo danes!

CELJSKE VESTI

UNION: angleški film »Velika uras«. V glavni vlogi Charles Laughton.

METROPOL: nemški film »Stotnik in njegov junak«.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna. Sreda, 3. julija, lekarna »Studec«, Gorkega ul. 18.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE. Sreda, 3. julija ob 19: »Dnevnik Ana Frank«. Zaključena predstava za Okrajni odbor Zveze borcev.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO. »PARK: jugoslovanski film »Ni bli zamane«. Predstava ob 20.

RADIO LJUBLJANA

Spred za sredo, dne 3. julija 1957. 5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci (pisan glasbeni spored) - vmes od - 6.30 do 6.40 Reklama - 6.40-6.45 Naš jedilnik - 7.10-8.00 Zabavni zvoki - vmes ob - 7.30-7.40 Mladim poslušalcem o počitnicah - 8.05 Pisana pošta - 9.00 Zabavni mozaič (pisana oddaja v besedi in glesbi) - 9.30 »Fred moja kajža...« - 10.10 Priljubljen zabavni glasbe - 11.00 Popularne melodije iz orkestralnih glasbe - 11.45 Mladinska povest v nadaljevanjih - Antan Staničič: Mali moraki ropar - VIII. - 12.00 Od popevke do popevke - 12.30 Kmetijski nasveti - Ing. Marjan Mundač: Sodobna reja piščancev za klanje - 12.40 Odločki iz balietov - 13.15 Pesmi in ples vrstskih narodov Jugoslavije - 14.00 Vse sale note - 14.20 Turistična oddaja - 14.35 Naši poslušalci bestijo in postavljaljo - 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame - 15.40 Humoreska tega tedna - Bratko Čopič: Jovec v bandi - 16.00 Koncert po željah - 17.10 Zabavna in plesna glasba na tekočem traku - 18.00 Sestanek ob šestih - 18.20 F. Schubert-Dohnanyi: Valček nobles J. Strauss-Godowsky: Netopir - paterca - 18.40 Poje Učiteljski pevski zbor »Emil Adamič« - 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 19.30 Radijski dnevnik - 20.00 V veseljem ritmu - 20.20 Domaća aktualnosti - 20.30 Boris Papandopulo: »Suncanica«, opera v 1 dejanju - 22.15 Igramo za ples in razvedrilo - 23.00 do 23.15 in 23.30-24.00 Oddaja za tujino (Pretnos iz Zagreba).

DROBNI OGLASI

SPREJMEMO V SLUŽBO soferje C in D kategorije za servis in promet visokokvalificirane mehanike, mojstre, delavce za čiščenje za servis. - Električna cestna železnica, Ljubljana, 2190 5. FRANC BLATNIK, Ljubljana, Stari trg št. 5. Reklamacijam, kar sem neresničnega povoril o Franji in Francetu Purič, Ljubljana, Stari trg št. 3 in se jima zahvaljujem, da sta odstopila od tožbe. 2263

MEDDRŽAVNA TEKMA V HOKEJU NA TRAVI

TESEN PORAZ

CSR : Jugoslavija 1:0 (0:0)

Ljubljana, 2. julija. Danes je bilo na stadionu ob Titovi cesti srečanje jugoslovanske in češkoslovaške reprezentance v hokeju na travi. Zmagali so gostje z rezultatom 1:0 (0:0). Edini gol tekme je dosegel desno krilo Kustka v 50. minuti.

doslav (Jugoslavija) zelo dobro. Nekaj nad sto gledalcev je videlo tehnično dobro igro, ki pa, žal, ni bila učinkovita. Prvi polčas sta bili reprezentanci izenačeni, v drugem polčasu pa je začel tek pripadati nam, konec pa Čehom. V 34. minuti prvega polčasa (igra traja dvakrat 35 minut) so naši igralci dosegli gol, ki pa sta ga sodnika zaradi offsidea razveljavila.

Jugoslavija: Bogovič (Jedinstvo), M. Sandalj, Karlovič (oba Elektrostraj), Miletič (BASK), Jedjud, Kukavina (oba Jedinstvo), Stanojevič (BASK), Divjak, Haničar (oba Elektrostraj), Petzovič (Mladost), D. Sandalj (Elektrostraj).

CSR: Ondraček, Kučera, Prucha, Chvojka, Nikl, Kadlec, Kustka, Springer (Sklenar), Černy, Santorcel, Bovška. Sodila sta Čeh Vanjek in Ra-

CARINARNICA V BEOGRADU

bo prek ustne licitacije dne 18. julija 1957 ob 8. uri v skladišču carinskega oddelka na Savi

javno prodala

tale rabljena motorna vozila po spodaj navedenih začetnih cenah, in sicer:

OSEBNI AVTOMOBILI, znamke:

Table with 2 columns: car model and price. Includes Buick, Borgward, Ford Taunus, Ford, Hanomag, Fiat 1500, Packard, Dodge, Buick, Opel Kapitän.

poltovorni avtomobil »Lancia Augusta« 500.000 din, motorno kolo znamke »Sallira« 60.000 din

Vozila si lahko ogledate 9. julija 1957 v garaži Gradskog Auto-taksi preduzeča, Majke Jevrosine 30.

Pravico do sodelovanja pri licitaciji imajo državne ustanove, gospodarske, zadružne in družbene organizacije.

Pred začetkom licitacije morajo udeleženci predložiti pismeno pooblastilo in kavgijo v znesku 200.000 dinarjev v bariranem čeku.

Iz Carinarnice Beograd - šte. 20981/57

2137

Leopardova

ROLAND BERRY

»Kdo pa pravi, da je prav ta? Če hrani muzej takšno trofejo, je podobna prav lahko tudi v zasebni lasti.«

»Aha!« se je zdelo višjemu inšpektorju Cranu zelo zanimivo. »Kaj takega bi lahko hranili povsem določeni ljudje. V spodnjih plasteh londonskega prebivalstva prav gotovo ne gre iskati takih redkosti.«

James Frogget je naglo prikimal. »To bi se tudi prav lepo skladalo. Znano nam je, da je bil Otroški obraz izsiljevalec, zaradi izsiljevanja so ga že trikrat obsodili. Prav tako iz izkušnje vem, da ti mazači iz podzemlja vsaj po navadi ostanejo pri svojem poklicu. Isiljevanje je lahko uspešno samo tam, kjer imajo denar. Med preprostimi ljudmi se torej ne obnese.«

Crane je pritisnil na zvonec, ki ga je imel na pisalni mizi, in naročil stražniku, naj gre po podčastnika Vanstona. »To bo za našega temeljitega Thomasa najpripravnjša naloga,« je dejal Froggetu. »Najprej ga bom poslal v Britanski muzej, da si bo ogledal tisto leopardovo šapo.«

»Deževniki bi mu bili najbrž mnogo ljubši,« je zamrmral Frogget.

»Vanstone se trenutno zanima za gliste,« je Froggeta popadal smeh. »Svarim vas, šef, nikar ga ne sprašujte o tem! Razgovoril se bo in razpravljaj, da vas bo zadela kap.«

»Deževniki! Crana je kar streslo. »Nenavaden konjček za stražnika! Sicer pa mu bom že pregnal te nagnusne črve... Kam greste?«

Frogget se je ustavil med podboji in se čez ramo ozrl. »Malo se bom razgledal po Sohu. V nekaterih beznicah je bil Otroški obraz dobro znan. Morda mi bo kdo izmed tamkajšnjih gospodov lahko kaj povedal.«

»Ne bi verjel, Frogget! Ta bratovščina drži skupaj, da ničesar ne izvče.«

Frogget se je glasno zasmel. »Imam posebno metodo, šef!« Spet se mu je razlezel obraz. »Tudi jaz sem dober izsiljevalec, kadar je treba. Pošteno jih znam prijeli, da se razgovorijo kot kleptulje.« Izognil se je Vanstonu, ki je pravkar vstopil, potem pa je zaloputnil vrata za seboj.

Vanstone je sprejel naročilo višjega inšpektorja. Ničemer se ni čudil ta mož. Ni imel kdo ve koliko fantazije, pa tudi okreten ni bil kaj posebno. Njegova odlika je bila vztrajnost, kot lovski pes je vselej vztrajal na sledi, ki so mu jo pokazali. - Sestavil si je nekaj zapiskov in že je hotel oditi, ko se je vrnil inšpektor Frogget.

»Zdaj sem se spomnil, šef,« je povedal, »da bi morda lahko vpregli direktorja Ryesa. Ta ima zveze z zunanjim ministrstvom in bi najhitreje izvedel, kateri lovci na veliko divjad bi prišli v poštev za ta naš primer.«

»Kaj pa mislite, Frogget! Lovci na veliko divjad sadijo v najvišje družbene plastile.«

»Umor je umor,« je suhopatno odvrnil Frogget. »Prepričan sem, da bi morilca prijeli, pa čeprav bi se skrival pod krono. Kaj?«

»Seveda Frogget! Toda kako naj bi Otroški obraz prišel med te ljudi?«

»Ničhe ne more vedeti. Kaj vse se govori o tem ali onem škandalu, preden izve zanj izsiljevalec in se spravi na delo. Mislim, da bo najbolje, če se načelno pred ničemer ne ustavimo in pograbimo vsako sled ter gremo po njej, dokler se ne izgubi v pesku. To orožje je tako nenavadno, da bo najbrž tudi morilčevino ime presenetljivo. Nočem vplivati na vaše odločitve, šef, toda...«

»Že prav,« se je Crane malce živčno branil. »Tako bom stopil k direktorju Ryesu, tako ali tako ga moram poučiti o tej zadevi.« In se je obrnil k podčastniku Vanstonu. »Kakor rečeno, najprej si v Britanskem muzeju natančno ogledite leopardovo šapo, da boste vedeli, kaj morate iskati, potem pa...«

»... bom oblezel vse prodajalne redkosti,« je odgovoril Vanstone. »Prav gotovo bom izvedel, ali so v bližnji preteklosti prodali kako leopardovo šapo.« Segel je po pokrivalu in odšel iz sobe.

Frogget se je za trenutek obotavljaj. »Se nekaj, šef,« je rekel. »Zaradi tiska imam skrbi. Po eni strani bi bilo kar prav, če bi pozvali javnost k sodelovanju, hkrati pa ne bi za zdaj prav nič škodovalo, če bi morilec verjel, da nas je potegnil za nos.«

»Mislim, da bo najbolje, če kak dan ali dva počakamo z resnico,« je odločil višji inšpektor po kratkem premisleku. »Časopisnim poročeval-

cem bomo za sedaj vrgli nekaj drobtin. Mislim, da bodo kar srečni, ko bodo slišali zgodbo o psu, ki se je motovilil okoli trupla. Najbrž bo ta zgodba zadostila njihovi radovednosti, pa nam bodo dali nekaj dni mir. Seveda bomo povedali še tisto običajno, da je policija že našla nekakšne sledove. Več pa ne. - Morda boste imeli v Sohu srečo.«

»Upajmo,« je odgovoril Frogget in šel.

Inšpektor James Frogget je oblezel celo vrsto beznic v Sohu, navsezadnje pa je v »Hromem zajcu« le našel tisto, kar je iskal. Beznica »Hromi zajec« je bila v kletnih prostorih ob Jabolčni ulici. Pred vrati je igral orkester, dekleta pod modrimi škotskimi klobučki so pela »Pridite bliže, otroci...«

Frogget se je nasmehnil sam pri sebi. Vedel je, da to vabljivo petje ne bo imelo posebnega uspeha. »Otroci« bližnje okolice niso prihajali bliže, raje so mimo orkestra zavijali v gostino. Skupina mladoletnikov je zastopala okoli točilne mize, ki je za njo stal točaj. Ves skuštran je bil in umazan, kakor da se ni počesal in umil že mesec dni. S svojimi vodenimi očmi brez obrvi je ravnodušno pogledal inšpektorja, po drgnil z umazano cunjico po kovinski plošči na točilni mizi in zafrkljivo vprašal: »Kaj bo pil inšpektor?«

Vse glave v lokalu so se ozrle po Froggetu, razgovori so zastali. Očitno nedelani možakar, ki je v razcefranih cunjah sedel pri vratih v kotu, je popustil do polovice izpraznjen kozarec in izginil skozi vrata.

MARTIN BRODARIČ. Okrajni ljudski odbor Novo mesto sporoča žalostno vest, da je po hudi in mučni bolezni umrl član Zbora proizvajalcev Okrajnega ljudskega odbora Novo mesto. Požrtvovalnega in vestnega člana odbora bomo ohranili v trajnem spominu. OKRAJNI LJUDSKI ODBOR NOVO MESTO

dr. JOSIP VOLAVŠEK. Vsem sorodnikom in prijateljem naznanjamo žalostno vest, da nam je umrl naš ljubi in dobi mož, oče, stari oče, stric in tast. Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 4. julija 1957, ob 8. uri iz Nikolajeve mrliške vežice na Zalah. Prosimo tihoga sožalja. Ljubljana, Zg. Kungota, 2. julija 1957. Zalujoči: soproga DRAGICA, sin BRANKO z družino, hčerka DUSA z družino in ostali sorodniki

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Jugoslavanski film

MILIJONI NA OTOKU

Tednik: F. N. št. 26. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi Metka Gabrijelčič. - Danes zadnjič. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »ŠLOGA«

Ameriški barvni film

»Sin Ali Babe«

Tednik: F. N. št. 26. Predstave ob 17, 19 in 21. V glavni vlogi Tony Curtis in Piper Laurie. - Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje.

KINO »UNION«: amer. barvni film »V srcu mladice«. Brez tednika. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Danes zadnjič.

LEJNI KINO BEZIGRAD: amer. barvni film »Sin Ali Babe«. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic samo uro pred začetkom predstave.

KINO »VIČE«: ital. film »Slovo na postaji«. Tednik. Predstave ob 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30-11 in od 14 dalje, za matineje v kino »Union« pa od 9 dalje.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8 predvaja švicarski film »Kralj kegljačeve«. Predstavi vsak dan ob 10 in 18.

KINO »OČKA«: franc. film »Očka, mamica, sluzkiša in jaz«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 naprej.

KINO »LITOSTROJ«: nemški barvni film »Kruh in sol«. Tednik »F. N. št. 24«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred začetkom predstave. Danes zadnjič.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»Steza slonov«

Tednik. V glavni vlogi Elizabeth Taylor in Dana Andrews. Predstave ob 18, 19 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Danes zadnjič.

KINO »SISKA«

Ameriški film

TARZAN brani džunglo

V glavni vlogi Gordon Scott in Vera Miles. Predstave ob 16, 18 in 20. - Prodaja vstopnic od 14 dalje.

Za občinski praznik

in
Dan rudarjev
ter
Dan borca

čestitajo in pošiljajo
iskrene pozdrave delovni kolektivi

»POTROŠNIK«
HRASTNIK

Delovni kolektiv
trgovskega podjetja

»Preskrba« iz Hrastnika

čestita vsem prebivalcem
Hrastnika za 3. julij - Občinski praznik - Dan rudarjev in
4. julij - Dan borca

Upravni odbor podjetja

»AGROSERVIS«
Kranj

razpisuje mesto

računovodje

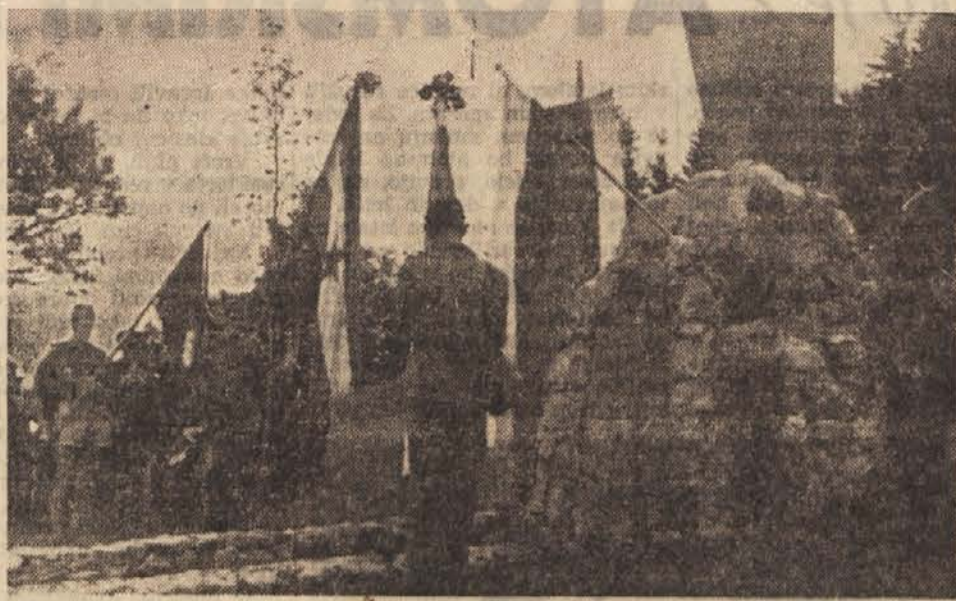
Pogoji: potrebna izobrazba in najmanj petletna praksa. Plača po tarifnem pravilniku.

2242

Naročajte, kupujte in širite ljudsko revijo Prešernove družbe **»OBZORNIK«**!

OKRAJNI ODBOR ZB-NOV V TRBOVLJAH

ČESTITA VSEM BORCEM NOV ZA PRAZNIK - DAN BORCA IN JIM ŽELI VELIKO USPEHOV V IZGRADNJI SOCIALIZMA

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA

čestita vsem rudarjem in borcem za praznik

DAN RUDARJEV IN DAN BORCA

z željo, da bi dosegli čimveč uspehov v izgradnji socializma

»ELEKTROTEHNA«

PODJETJE ZA UVOZ IN PROMET Z ELEKTROTEHNIČNIM MATERIALOM NA DEBELO

BEOGRAD, Karadjordjeva 71

PRODA po ugodnih cenah naslednje elektronske in merilne instrumente iz uvoza:

9 prenosnih preizkovalcev celic s premično merilno tuljavo 3-0-3 V, tip 141 DBV	8.000
10 prenosnih astatičnih elektrodinamičnih ampermetrov 5-10 A, tip 334 Ast Ap	102.641
4 štirižilne priključke tipa Orion-KTS 1723/S-A	73.367
3 štirižilne priključke tipa Orion-KTS 1723/S-B	181.889
8 »Oristrob« Stroboskop tipa Orion EMG 2371/B	93.237
1 kvareno normalno frekvenčno napravo tipa Orion-EMG 1188	1.756.223
6 širokotrajnih generatorjev tipa Orion-EMG 1131	378.299
8 tonfrekvenčnih merilnih kovčkov tipa Orion-KTS 024 A	204.816
5 generatorjev prenosne frekvence Orion-KTS 025 A	278.948
19 katodnih osciloskopov tipa Orion-AMG 1534	129.921
9 pogonskih merilnih mostičkov tipa Orion-EMG 1432/B	60.375
87 merilcev vlage za žitarice tipa Orion-AMG 2826	74.895
22 dekadnih upornih doz tipa Orion-EMG 1717	90.180
5 spremenljivih preizkuovalnih vodov tipa Orion-EMG 1716/B	89.416
12 impulznih generatorjev tipa Orion-EMG 1151	103.937
7 generatorjev kvadratnih valovnih dolžin tipa Orion-EMG 1142	108.522
7 univerzalnih pogonskih cevni voltmetrov tipa Orion-EMG 1341/B	85.595
4 preizkuševalce magnetnih lastnosti feromagnetnih materialov tipa Orion-KTS 2738/S	568.594
30 dvojnih okroglih frekvenčnih merilcev za vgraditev 45-55 Hz, 400 V tipa 200 P/2 f	40.000
16 dvojnih okroglih frekvenčnih merilcev za vgraditev 45-55 Hz, 250 V, tipa 200 P/2 f	40.000
29 okroglih frekvenčnih merilcev za ugraditev 45-55 Hz, 400 V 200 Pf	30.000
14 okroglih frekvenčnih merilcev za ugraditev 45-55 Hz, 250 V, tipa 200 Pf	30.000
28 astatičnih prenosnih elektrodinamičnih voltmetrov 75, 150, 300, 450, 600, tipa 334 Ast Vp	86.965
8 preciznih Foisnerjevih kompenzatorjev in Wistonovih mostičkov, tipa 1 WKp	140.538
15 preciznih merilnih mostičkov z dvojno sklopko za stikanje, tipa TWKp	156.296
30 preciznih Wistonovih mostičkov za ukloppljanje z ročico, tipa 5 WBp	100.190
50 prenosnih voltmetrov za merjenje brez prekinitve električnega voda 100 do 500 A, tipa 1 DAI	40.719
10 prenosnih voltmetrov za merjenje brez prekinitve električnega voda 200 do 1000 A, tipa 2 DAI	47.774
6 galvanometrov z ogledalom in premikajočo se tuljavo s svetlobnim pokazalom, tipa 389 Gfm 3 x 10 ⁻⁶ A 300 Ohm	100.875
8 galvanometrov z ogledalom in premikajočo se tuljavo s svetlobnim pokazalom, tipa 389, 1 x 10 ⁻⁶ A 1000 Ohm	100.875
7 galvanometrov z ogledalom in premikajočo se tuljavo s svetlobnim pokazalom, tipa 389, 1 x 10 ⁻⁶ A 100 Ohm	100.875
10 prenosnih voltmetrov z enim mehanizmom 5 A 125-250 V, tipa 145 Wh	19.236
20 okroglih merilcev faktorjev jakosti za ugraditev za trofazni izmenični tok 5 A, 400 V, tipa 200 cos. fi/3 f	51.898

Cene je treba razumeti franko skladišče Beograd, ne pakirano.

2136

SINDIKAT RUDARSKIH IN METALURŠKIH DELAVCEV JUGOSLAVIJE

PODRUŽNICA - RUDNIK TRBOVLJE

ČESTITA VSEM RUDARJEM IN RUDARSKIM KOLEKTIVOM ZA NJIHOV PRAZNIK IN DELOVNE USPEHE

IZSLE SO NAŠE NAJNOVEJŠE IZDAJE:

»Priročnik za delo personalne službe«

Dragoljuba Raičevića - v redakciji ing. Nedeljka J. Guča

Izdaja v latinici • Cena 750 dinarjev

»Evidenca v podjetju o osnovnih sredstvih in investicijah«

M. Pejovića in R. Niketića

Izdaja v latinici • Cena 400 dinarjev

»Sistem in tehnika plačilnega prometa«

Djordja Rajiljića

Izdaja v latinici • Cena 750 dinarjev

»Zbirka predpisov o skladih«

Božidara Djinića

Izdaja v latinici • Cena 500 dinarjev

TE DNI BO IZSLO:

»Pravni odnosi podjetja«

dr. Aleksandra Golštajna, predsednika Vrhovnega gospodarskega sodišča

Cena 350 dinarjev

»Priročnik za sestavljanje periodičnih obračunov gospodarskih organizacij za 1. 1957«

ing. I. Apostolovića in V. Djonlića, v redakciji Nikole Petrovića

NAŠE IZDAJE PRODAJAJO VSE KNJIGARNE V DRŽAVI

»SAVREMENA ADMINISTRACIJA«

ZALOŽNIŠKO-TISKARSKO PODJETJE - BEOGRAD
Poštni predal 479, tekoči račun 1031-T-582

2127

Tovarna avtomobilov Maribor

razpisuje

po členu 7 Temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ, št. 32/1955)

naslednje štipendije

- 15 štipendij na tehniški visoki šoli - strojni oddelek
- 5 štipendij na ekonomsko-pravni fakulteti v Ljubljani
- 10 štipendij na tehniški srednji šoli - strojni oddelek v Ljubljani
- 10 štipendij na tehniški srednji šoli - strojni oddelek v Mariboru

Prošnji priložite življenjepis, potrdilo o premoženjskem stanju staršev, potrdilo o prejemanju otroškega dodatka, zadnje šolsko spričevalo oziroma potrjen prepis ocen in priporočilo zveze študentov ali mladinske organizacije. - Prošnje sprejema podjetje do 15. septembra 1957.

M 268

LICITACIJA

za zgraditev upravno-stanovanjske stavbe Komunalne banke v Domžalah

Po členu 10 pravilnika o oddajanju gradbenih objektov in del (Ur. l. FLRJ, št. 13/57)

razpisuje

KOMUNALNA BANKA LJUBLJANA

prvo javno licitacijo

za oddajo gradbenih, obrtnih in instalacijskih del za upravno-stanovanjsko zgradbo Komunalne banke v Domžalah

Predračunska vrednost za vsa dela znaša 35.607.067 din. Z deli je treba začeti najkasneje do 1. avgusta 1957. Rok za dovršitev III. faze je 31. december 1957; rok za dovršitev vseh del je 15. junij 1958.

Licitacija bo dne 15. julija 1957 ob 12. uri v prostorih Komunalne banke v Domžalah.

Ponudbe bomo sprejemali na dan licitacije, 15. julija 1957 do 12. ure v navedenih prostorih. Lahko pošljete tudi pismeno po pošti po členu cit. pravilnika.

Ponudbe, ki prispejo po začetku javne licitacije, ne bodo vzete v postopek.

Varščino v višini 1% predračunske vrednosti je treba predložiti v obliki garancijskega pisma banke najkasneje do začetka licitacije.

Ponudbe morajo biti opremljene po čl. 15 in 16 cit. pravilnika. Ponudbi je treba priložiti priloge po razpisnih pogojih v skladu s čl. 17 cit. pravilnika.

Licitacijski elaborati in splošni pogoji bodo interesentom na razpolago od 5. julija 1957 dalje vsak dan od 10. do 13. ure v prostorih Komunalne banke v Domžalah.

Ponudniki morajo pred pričetkom licitacije plačati predpisano občinsko takso v gotovini.

Investitor:

Komunalna banka Ljubljana
podružnica Domžale

Kako je z ATOMSKIMI LETALI?

- Zadnje čase precej slišimo o letalih na atomski pogon,
- ki bi brez vmesnega pristanka lahko obletela zemeljsko kroglo 80-krat, prevažala potnike kamor koli
- po svetu in vozila s seboj celo vrsto jadranskih letal.
- Zanimivo bo pregledati, koliko tega bo mogoče uresničiti v bližnji bodočnosti.

Skupina ameriških znanstvenikov meni, da vseh lastnosti, ki jih pripisujejo bodočim atom-

skim letalom, ni mogoče združiti v enem samem aparatu. Za sedaj je po njihovem mnenju najvažnejše to, da bo atomsko letalo tudi zares letelo, pravijo, da bo to najkasneje v desetih letih.

Na zunaj se atomsko letalo ne bo bistveno razlikovalo od klasičnega. Posadka bo v ključu letalskega trupa, da bo čim dlje od reaktorjev, zato bo ta del trupa močno podaljšan. Zaradi teže reaktorja in zaščitnega oklepa bi tehtalo atomsko letalo okoli 250 ton, v trup s premerom 4 m pa bi

lahko spravili reaktor in zaščitni oklep, tako da bi letalo ohranilo svoje klasične oblike.

Vroči plini, ki bi prihajali iz reaktorja v reaktivne motorje, bi morali po napeljavah, zato naj bi bili motorji čim bližje reaktorju.

Največji problem je zaščita pred nevarnimi žarki. Zdaj je že mogoče zgraditi dobra reaktivna letala, prav tako tudi reaktorje, ki bi proizvajali toploto in dajali moč, velika težava pa bo z zaščitnim oklepom. Reaktorji, kakršne zdaj uporabljajo v atomski industriji, imajo po navadi do tri metre debele zaščitne oklepe iz posebnega betona. Ti težki oklepi tehtajo tudi nad 200 ton, kar je za letalo vsekakor pretežka teža, zato bo treba uporabiti nove snovi.

O letalskih reaktorjih menijo strokovnjaki, da bodo imeli komaj 1,2 m premera in da bodo okrogli kot žoge. V njih bo uran, verjetno pa tudi moderator za zmanjševanje hitrosti nevtronov. Seveda bo potrebna precej velika hladilna naprava. Odvajanje znatne toplote iz žogastega reaktorja z metričnim premerom bo težavno vprašanje, saj bo vsa reč tehtala nekaj ton.

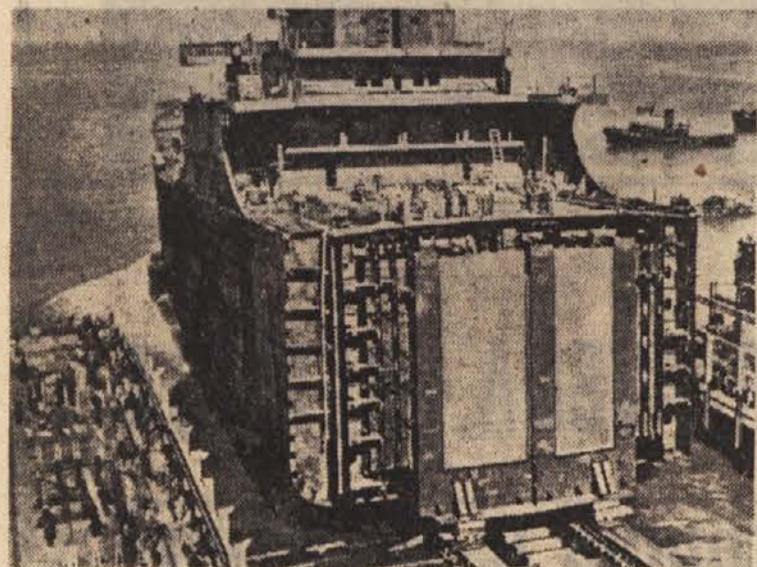
Razen tega bo treba urediti posebne črpalke za kroženje hladilnih snovi med reaktorjem in reaktivnim motorjem. Te bodo nanesle nekaj nadaljnjih ton, k temu pa je treba prišteti še zaščitni plašč, tako da bo vsa naprava tehtala okoli 50 ton, letalski trup pa bo imel premer 3 do 4 m. V smeri proti posadki bo zaščitni plašč vsekakor debelejši kot sicer.

Znanstveniki iščejo odgovore na vrsto vprašanj — Nekaj mnenj znanih atomskih fizikov in letalskih konstruktorjev

Po sedanjih načrtih bo atomsko letalo podobno puščici, reaktor pa bo v višini delastih kril. Kaže, da bodo v atomskem letalu le trije ali štiri člani posadke. Ne smemo pozabiti, da bo morala biti posadka precej daleč od reaktorja že zato, ker bo prebila v letalu 18 ur in bo v tem času preletela s hitrostjo zvoka razdaljo 23.000 km.

Atomsko letalo bi lahko uporabili tudi kot nekakšno zračno lokomotivo, ki bi vlekla za seboj vrsto velikih potniških letal. Ta letala bi imela motorje in gorivo samo za vzlet in pristanek.

Strokovnjaki menijo, da bodo prva atomska letala vsaj enakovredna najboljšim klasičnim letalom tistega časa, ko bodo vzletela, njihova zmogljivost pa bo odvisna od opreme in izvežbanosti posadke. Lahko bi sicer izdelali letalo, ki bi brez vmesnega pristanka štirikrat obletelo zemljo, pri tem pa nastane vprašanje posadke, katere število bo vsekakor omejeno.

V eni izmed ladjedelnic San Franciska bodo v kratkem dogradili po vzorcu petrolejskih prvo vinskih cisternskih ladj, ki bo prevažala kalifornijsko vino v New York. — Posnetek kaže ladjo med graditvijo.

Težave s sladko vodo

Oskrba s sladko vodo postaja v zadnjem času težavna tudi tam, kjer si doslej niso mogli niti misliti, da jim bo kdajkoli primanjkovalo te tekočine. Vsakomur je jasno, da so velike puščave, kakor Sahara, Gobi in Negev, puste prav zaradi pomanjkanja vode, mnogo težje pa si je zamisliti, da tudi na Nizozemskem ni dovolj sladke vode, saj velja za deželo, ki so jo izrgali vodi. In vendar je bil nizozemski inštitut za uporabno fiziko prisiljen zgraditi v bližini Haaga posebne naprave za pridobivanje pitne vode iz morja. V resnici na Nizozemskem nimajo niti približno dovolj sladke vode, razen tega pa se nenehoma borijo proti naraščanju količine soli v izvrih in studenih.

Pređen so začeli graditi ta inštitut, so sodelovali pri raziskavah strokovnjaki Nizozemske, Francije, Velike Britanije, Avstralije, Grčije, Izraela, Južnoafriške Unije in Pakistana. Vprašanje oskrbe s pitno vodo se zastavlja v tej ali oni obliki skorajda povsod. Razen kmetijstva potrebuje tudi industrija iz dneva v dan več sladke vode.

V morjih in oceanih je vode v izobilju, toda morali bi odstraniti rudninske soli, če bi jo hoteli uporabljati. To je mogoče z izparevanjem in destilacijo, vendar je ta način zelo drag. Ponekod so že začeli poskušati s sončno energijo, vendar so pridobili na ta način le skromne količine sladke vode.

Tako bodo v ZDA še letos zgradili tri poskusne postaje za destilacijo morske vode s sončno toploto. Te bodo delovale tako, da bodo sončne žarke zbirali z zrcalom na posebnem sodu z morsko vodo. Ko bodo paro ohladili, bodo dobili sladko vodo. Strokovnjaki poznajo sicer še nekaj podobnih načinov za pridobivanje pitne vode iz morja, vendar se ti bistveno ne razlikujejo od opisane.

Pred petimi leti so v Ameriki preizkusili popolnoma nov način izločevanja soli iz morske vode. Poskusi še niso zaključeni, in sicer ne zato, ker bi bili rezultati slabi, marveč zaradi neekonomičnosti sedanjega postopka. Ta temelji na reakciji zamenjave ionov, med katero se z izmeničnimi električnimi impulzi izločijo določene mineralne soli. Ta zamenjava poteka na opni iz sintetične snovi. Voda teče čez opno, od kodar odteka po posebni cevi sladka voda, na drugo stran pa gosta raztopina soli. Naprava je razmeroma preprosta zahteva pa precej električne energije.

Nedvomno so še drugi načini za izločanje sladke vode iz morja. Eden med njimi je zares izviran. Gre za to, da morsko vodo tako

rekoč prisilijo, da s svojimi energijami proizvajajo pitno vodo. Zelo poenostavljeno načelo tega postopka je v naslednjem: razmeroma toplo površinsko vodo dovajajo v brezračni prostor, kjer voda izhlapeva že pri temperaturi 25 do 30 stopinj Celzija. Paro zatem odvajajo v kondenzator, katerega razmeroma nizko temperaturo dosega z vodo iz globine (njena temperatura znaša štiri stopinje). Med posodo in kondenzatorjem je turbina, ki jo para vrtil in tako proizvajajo električni tok. Pod vplivom mrzle vode se para v kondenzatorju zgosti v sladko vodo.

(Nadaljevanje in konec)

Po štirih urah brezuspešnega križarjenja po jezeru je začel milijonar obupavati: »Danes nemara ne bo sreče... Prav tisti trenutek pa je nekaj zašumelo. Milijonar je opazil, da je njegova vrvica udarila po gladini nekaj mehurčkov, potem pa se je napela. Joe je zaagnal indijski bojni krik, milijonar je skočil prav na rob splava in tulil od navdušenja.

KERRY WOOD

Največja postrv

pri tem pa je tako silovito vlekel, da je bila vrv napeta kot struna. Spremljevalci so stali na bregu. Od razburjenja so poskakovali in dajali srečnika strokovne napotke.

»Pripravi mrežo, Joe!« je ukazal milijonar. »Brž daj mrežo, zdajle ga imam!« Indijancu pa se ni zdelo vredno pripravljati, nekam obotavljal se je, potem pa tudi ni bilo več treba, zakaj palica se je napela, milijonar se je z levico oklenil hloda, tisti trenutek pa je počilo: vrstica je spet v vijugah zaplavala po gladini.

Joe je bil posebej občutljiv, milijonar pa se je čez čas le toliko pomiril, da je spregovoril: »Velika riba, zares velika riba.« In takoj zatem: »Poglej tole palico in vrstico na njej! Dve sto dolarjev sem plačal za to reč, zdaj pa se je palica razklala kot trska. Prokleto, Joe! Tale riba gotovo tehta petindvajset kilogramov...«

»Nemara še več!« je dodal Joe in zaveslal proti bregu, kjer so spremljevalci že nestrno čakali, da jim bosta povedala vse podrobnosti o nenavadnem lovu. Milijonar se je na široko ustopil pred radovedne poslušalce, jim z odrsko kretnjo porinil pod nos zlomljeno palico in spregovoril: »Gospodje, v tem jezeru živi največja postrv na svetu!«

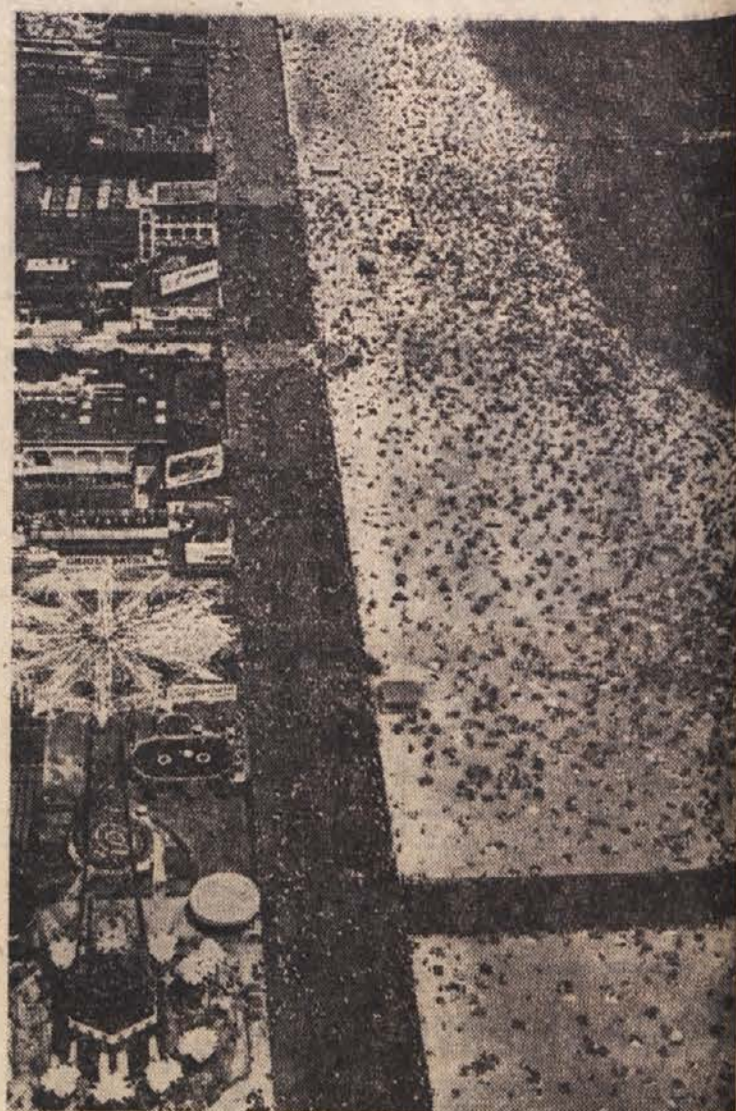
Tako se je začela zgodba o Joejevi veliki ribi in o lovu na

tem že sladko zadremal, se je zbudil še o pravem času, da je videl, kako se je njegova ribiška palica nevarno usločila. Še preden je vstal in se pripravil, da bi potegnil, se je vrstica utrgala, velika riba pa je spet ušla. »Hudič!« je ušlo municijskemu milijonarju. Joeju je naročil, naj ga pelje k bregu. Potem se je Dent vrnil z velikim zvikom tanke žice. »Tale jo bo ukrotila!« je rekel Joeju, ki ga je nejeverno gledal.

»To ni dobro!« je rekel Joe in mračno pogledal milijonarja. »To ni športno! S tem ne boste lovili rib!« Naslednje jutro je Dent spet prišel k Indijancu. »Tisoč dolarjev ti dam, če me še enkrat pelješ na jezero.«

»Ali boste poskusili z žico?« je vprašal Joe, Dent pa ga je prekinil: »Pet tisočakov ti dam.« — »Z žico?« — »Dale!« — »Ne! S tem je bil razgovor končan, Joe pa je prav nevljudno zaigral na orglice še preden se je milijonar obrnil.

Pet dni ni bilo municijskega milijonarja, vsaj Joe ga ni videl. Vendar pa je ta od daleč opazoval skozi daljnogled, kaj dela njegov splavar. Potem se je umaknil s terase na gorskem pobočju in naročil nekaj telefonskih pogovorov. Čez dva, tri dni je pristalo ob jezerski obali športno letalo, Stari milijonar je dobil nekaj skrivnostnih zavojčkov. Naslednji večer ga je Joe prevažal po mirni jezerski

Na veliki plaži Coney Islanda blizu New Yorka je v vročih popoldnevih baje nad milijon kopalcev. Pred dnevi je zajel vzhodne obale severnoameriške celine hud vročinski val. Za sončarico in drugimi boleznimi je umrlo zaradi nenadne vročine okoli dve sto ljudi. — Posnetek kaže del množice na plaži.

Sam se je operiral

Dolgoletna želja dr. Sadao Ohmure, ki je zaposlen v občinski bolnišnici v Sizuoki blizu Jokohame, je bila dokazati, da so japonski kirurgi pogumnejši kakor njihovi evropski kolegi. Takšna edinstvena priložnost se mu je ponudila pred nekaj tedni. Nekoga jutra se je 32-letni dr. Ohmura prebudil s hudo vročino in z neznoznimi bolečinami v trebuhu. Toda mož se je razveselil, saj se mu je naposled le izpolnila želja, da si bo lahko sam izrezal slepo črevo. To operacijo je sicer opravil dr. Ohmura doslej že nad tisočkrat.

Ko je od bolniške sestre zahteval oboje in instrumente za operacijo, je ta brž stekla k šefu bolnišnice dr. Takanašiju. Po daljšem razpravljanju je ta naposled dovolil svojem mlademu kolegu nenavadno operacijo in mu tudi sam dal injekcijo v hrbtenico za lokalno anestezijo. Ohmura je vzela operacijski nož in napravil na svojem trebuhu pet centimetrov dolg rez.

Pozneje je pripovedoval, da se mu je ves čas zdelo, da bo izgubil zavest, medtem ko je s prsti brskal po svoji trebušni volnini. Naposled je le našel slepo črevo in ga odrezal, pri šivanju odprtine pa mu je moral pomagati dr. Takanaši. Vsa operacija je trajala petdeset minut in je dr. Ohmura ves čas delal brez zrcala, zato se je moral precej napejati, ko se je sklanjal nad svoj trebuh, da bi videl, kaj počenja z rokama. Dr. Ohmura je potem dejal, da je preživel sicer precej neprijetnih trenutkov, vendar mu je bila v veliko zaščeno zavest, da se mu je naposled le uresničila dolgoletna želja.

Kratko in jasno

Neki ameriški učitelj je dal svojim učencem pisмено nalogo, naj na kratko povedo, kako bi se počutili in kaj bi storili, če bi se zbudili v sobi gorečega hotela. Za petdeset sekundah je eden izmed otrok izročil učitelju zvezek z napisano nalogo. Učitelj je bil zelo presenečen, ko je opazil pod naslovom samo dvoje besed: »Na pomoč!«

KAJ JE NEVARNOST

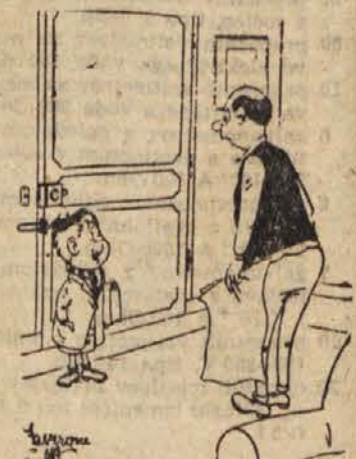
Jean Cocteau je nekoč v razgovoru o ženskah povedal tudi tole:

»Ni nevarno tisto, kar ženska pove, marveč ono, kar zamolči.«

DOKLER JE MLADA IN LEPA

Znani francoski igravec, književnik in filmski delavec Sacha Guitry se je večkrat oženil. Ko je bil mož neke gledališke igralkice, je kar na lepem izgubil za več dni, vendar se je vrnil, brž ko je od žene prejel naslednjo brzojanko:

»Če si umrl, mi takoj sporoči, da se bom spet poročila, dokler sem še mlada in lepa.«

»Očka, sošolec mi je ekel, da sem prav takšen kot ti!«
»In kaj si mu odgovoril?«
»Nič... Premočan je zame.«

Telefonski pogovor s tolmačem

V Nemčiji bodo kmalu mogoči telefonski pogovori s tujino po posredovanju tolmačev. Za sedaj lahko Nemci govorijo po centrali v Frankfurtu s Francozi, letos pa nameravajo uvesti prevajalno centralo za italijanščino v Münchnu, v Hamburgu pa za švedščino in danščino. Pristojbina za minuto razgovora v prevodu znaša za sedaj dve marki.